

**KUKA JAHTAA JA KETÄ? –
KRIITTINEN DISKURSSIANALYYSI MEDIAN JA
POLIITIKKOJEN VÄLISESTÄ SUHTEESTA KESÄLLÄ 2023**

Irja-Ulriikka Valta
Kandidaatintutkielma
Politiikan tutkimus
Yhteiskuntatieteiden ja
filosofian laitos
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2024

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
Tekijä Irja-Ulriikka Valta	
Työn nimi Kuka jahtaa ja ketä? – Kriittinen diskurssianalyysi median ja poliitikkojen välisestä suhteesta kesällä 2023	
Oppiaine Politiikan tutkimus	Työn laji Kandidaatin tutkielma
Aika Kevät 2024	Sivumäärä 36
<p>Tiivistelmä</p> <p>Kesällä 2023 median ja poliitikkojen välit kiristyivät, kun julkista keskustelua hallitsi niin sanottu ”rasismikohu”. Kohu sai alkunsa Orpon hallituksen nimittämisen jälkeen, jolloin erityisesti journalistinen media alkoi tutkia uuden hallituksen ministerien taustoja. Esimerkiksi osan perussuomalaisista ministreistä taustoista paljastui äärioikeistokytköksiä ja rasistisia kirjoituksia. Median toimintaa ei nähty oikeudenmukaisena esimerkiksi kaikkien poliitikkojen toimesta, joka aiheutti vastakkainasettelua näiden kahden merkittävän instituution välille.</p> <p>Tutkielmani tehtävänä on tarkastella aihetta seuraavien tutkimuskysymysten kautta: : 1) <i>Miten median ja poliitikkojen välinen suhde representoituu valitussa aineistossa?</i> 2) <i>Kuinka median ja poliitikkojen valtasuhde määrittyy aineistossa, ja ketkä sitä määrittelevät?</i> 3) <i>Mikä on aineiston vallitseva diskurssi, ja mitkä tekijät vaikuttavat siihen?</i> Tutkielman teorettinen viitekehys muotoutuu Norman Fairclough’n kriittisen diskurssianalyysin sekä mediadiskurssin ja medioituneen politiikan diskurssin ympärille. Tämän viitekehysten avulla tarkastelen media-aineistosta esille nousevia diskursseja, jotka luovat kuvaa median ja poliitikkojen välisestä suhteesta. Erityisenä mielenkiintona ovat valtasuhteita ja kielellistä vallankäyttöä korostavat diskurssit.</p> <p>Tutkielman aineisto koostuu kahdestakymmenestä artikkelista, jotka on kerätty Helsingin Sanomista, Ilta-Sanomista ja Yleltä. Aineistoon lukeutuu niin uutisartikkeleita, kolumneja kuin myös mielipidekirjoituksia. Aineistosta nousi esiin viisi eri diskurssia. Nämä nimesin <i>kritiikki-, ajojahti-, puolueellisuus-, luottamus- ja median tehtävä -diskurssiksi</i>.</p> <p>Tutkielman tulokset osoittavat, että median ja poliitikkojen välinen suhde representoituu jännittyneenä kesän 2023 kontekstissa. Tähän vaikuttavia tekijöitä ovat esimerkiksi aineistossa esiin nousevat puheäännet, eri kontekstit sekä ideologiset representaatiot. Median ja poliitikkojen välistä valtasuhdetta aineistossa määrittelevät siinä esiintyvät puheäännet, kuten perussuomalaiset poliitikot ja mediatoimijat. Aineiston vallitseva diskurssi on median tehtävä -diskurssi, joka rakentaa kuvaa median ja poliitikkojen suhteesta erityisesti median näkökulmasta.</p>	
Asiasanat Media, valta, ideologia, representaatio, diskurssianalyysi	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Ohjaaja Kia Lindroos	

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	1
2 TAUSTA	4
2.1 Medioituminen: median ja politiikan muuttuva suhde	4
2.2 Rasismikohu julkisessa keskustelussa	8
3 TEOREETTINEN VIITEKEHYS JA METODI.....	10
3.1 Diskurssianalyysi	10
3.1.1 Kriittinen diskurssianalyysi.....	12
3.1.2 Mediadiskurssi ja medioitunut politiikan diskurssi	13
4 AINEISTO.....	16
4.1 Aineiston esittely.....	16
4.2 Aineiston analyysi.....	17
5 ANALYYSI.....	19
5.1. Kritiikki -diskurssi.....	20
5.2. Ajojahti -diskurssi.....	22
5.3 Puolueellisuus -diskurssi.....	25
5.4 Luottamus -diskurssi	27
5.5 Median tehtävä -diskurssi	29
6 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	32
6.1 Pohdinta	35
7 LÄHTEET	37
7.1 Aineisto verkkolinkkeinä.....	40

1 JOHDANTO

Media instituutio on perinteisesti nähty niin sanottuna vallan vahtikoirana, jonka tehtävänä on tarkastella valtaapitävien toimintaa ja raportoida siitä kansalaisille. Vuorovaikutussuhdetta median ja valtaapitävien poliitikkojen välillä on kuvailtu esimerkiksi symbioottiseksi riippuvuussuhteeksi, jossa molempien osapuolien hallussa olevat resurssit voidaan nähdä omasta näkökulmasta erittäin hyödyllisenä (Kunelius ym., 2009, 307). Suhde median ja poliitikkojen välillä voidaankin nähdä hyvin kaksijakoisena: media janoaa tietoa ja uutta raportoitavaa, joka kiinnostaa lukijoita – poliitikot jakavat mielellään tietoa, joka hyödyttää heitä, mutta ei tuo heille negatiivisia seurauksia.

Tässä tutkielmassa tarkastelen sitä, millaisena median, ja poliitikkojen välinen suhde näyttäytyi kesällä 2023, kun suomalaisessa mediassa käytiin laajaa keskustelua rasismista sekä siitä millainen suhde vastavalitun hallituksen jäsenillä siihen oli. Norman Fairclough'n (1997, 10) mukaan tiedotusvälineiden käyttämän kielen erittely on merkittävä osa tutkimusta, jossa tutkitaan sosiaalista ja kulttuurista muutosprosessia. Hän myös korostaa, että tällainen tutkimus on kiinteä osa yhteiskuntatieteellistä tutkimusta. Poliitiikan tutkimuksen kannalta tiedotusvälineiden käyttämän kielen tutkiminen kesän 2023 rasismikohun uutisoinnissa onkin merkittävää etenkin siinä mielessä, että vastaavan laajaa poliitikkojen ja median välistä vastakkainasettelua on harvoin päästy todistamaan. Ajoittain mediaa on aiemminkin syytetty niin sanotusta ajohdistasta liittyen esimerkiksi yksittäisiin poliitikkoihin, mutta näin mittavaa median toimivallan kyseenalaistamista ei ole juurikaan nähty ainakaan julkisessa keskustelussa.

Tavoitteeni tälle tutkielmalle on tarkastella sitä, millainen kuva median ja poliitikkojen välisestä suhteesta rakentuu tutkimusaineistossa, ja mitkä tekijät vaikuttavat siihen. Tässä tutkielmassa median käsite rajautuu karkeasti perinteiseen journalismiin ja sen tuottamaan uutisointiin. Tarkemmin sanottuna tutkimuksenkohteena on siis journalistisen median ja poliitikkojen välinen suhde. Olen erityisen kiinnostunut siitä, miten median ja poliitikkojen välisestä suhteesta

puhutaan eri diskursseissa sekä siitä, millaisena tämä suhde näyttäytyy suhteessa kesän 2023 poliittiseen ilmapiiriin. Tutkielmani kannalta mielenkiintoinen kysymys on myös se, millaisia toimijoita eri diskursseissa esiintyy sekä se, millaisia ideologioita esimerkiksi näiden toimijoiden taustalta on löydettävissä. Tarkastelen aihetta seuraavien tutkimuskysymysten kautta: 1) *Miten median ja poliitikkojen välinen suhde representoituu valitussa aineistossa?* 2) *Kuinka median ja poliitikkojen valtasuhde määrittyy aineistossa, ja ketkä sitä määrittelevät?* 3) *Mikä on aineiston vallitseva diskurssi, ja mitkä tekijät vaikuttavat siihen?*

Tutkielmani toteutan laadullisena tutkimuksena ja sen teoreettis-metodologisena menetelmänä käytän kriittistä diskurssianalyysia (ks. Valtonen, 1998, 96). Tämän menetelmän avulla pääsen syventymään median ja poliitikkojen kielenkäyttöön sekä siinä esiintyvään vallankäyttöön, joka on keskeinen osa tutkimusaiheeni. Tutkielman teoreettinen viitekehys rakentuu Norman Fairclough'n kriittisen diskurssianalyysin sekä mediadiskurssin ja medioituneen politiikan diskurssin ympärille. Tämän viitekehysten avulla tarkastelen aineistosta esille nousevia diskursseja, jotka liittyvät median ja poliitikkojen väliseen suhteeseen. Erityisenä mielenkiinnonkohteena ovat diskurssit, jotka tuovat esille median ja poliitikkojen välistä valtasuhdetta. Tutkielman hypoteesit ovat, että median ja poliitikkojen välinen suhde näyttäytyy aineistossa hyvin jännittyneeltä, ja siihen vaikuttavat kontekstina olevan tapauksen lisäksi myös väittämien taustalla olevat toimijat ja heidän roolinsa. Hypoteesilla jännittyneestä representaatiosta tarkoitan esimerkiksi vastakkainasettelun ilmenemistä median ja poliitikkojen käyttämässä kielessä valitussa aineistossa. Lisäksi tutkielmani toinen hypoteesi on, että aineistosta esille nousevissa diskursseissa esiintyy erilaisia kriittisen diskurssianalyysin määritelmän mukaisia vallankäytön muotoja, joiden avulla sekä media, että poliitikot pyrkivät kyseenalaistamaan toistensa toimintaa kesällä 2023.

Tutkielman aihe perustuu vahvasti omaan kiinnostukseen kohteisiini. Journalismin ja politiikan suhde on näyttäytynyt aina itselleni mielenkiintoisena aihealueena, jossa korostuvat niin vuorovaikutuksen merkitys, kuin myös molempien osapuolien tarkoitusperät sekä se millä tavoin niihin pyritään. Aiheen tutkiminen on erittäin

mielenkiintoista myös sen yhteiskunnallisen merkittävyyden vuoksi, sillä sekä media että poliitikot ovat merkittävässä roolissa yhteiskunnan toimivuuden kannalta. Myös aiheen monitieteellinen näkökulma tekee aiheesta mielenkiintoisen tutkimuskohteen sen ulottuessa niin politiikan kuin journalismin tutkimukseen. Tutkimusaiheena kesän 2023 rasismikohu, ja ikään kuin sen sivujuonteena syntynyt kiista median ja poliitikkojen välillä on ajankohtainen tutkimuskohde, jota ei ole ehditty tutkia vielä runsaasti. Tutkimusaiheen ajankohtaisuus tarjoaa myös hyvän lähtökohdan aiheen jatkotutkimukseen, jota pohdin laajemmin tutkielman alaluvussa 6.1.

Tutkielmani rakenne muodostuu niin, että osiossa kaksi taustoitin tutkielmani aiheita. Ensimmäisenä käsittelen medioitumista sekä median ja poliitikkojen välistä suhdetta tarkastelemalla siinä tapahtuneita muutoksia, siihen vaikuttaneita tekijöitä sekä sen merkitystä. Tämän jälkeen siirryn tarkastelemaan julkisuudessa vallinnutta rasismikohua kesän 2023 aikana. Tarkastelussa keskityn erityisesti median rooliin tiedonvälittäjänä sekä siihen, millaisia seurauksia kohulla oli. Kolmannessa osiossa keskityn käsittelemään tutkielmani teoreettista viitekehystä sekä metodologiaa. Tämän jälkeen neljännessä osiossa esittelen tutkielman aineiston sekä myös ne periaatteet, joihin analyysi perustuu. Tutkielman viidennessä osiossa esittelen aineistolähtöisesti löytämäni viisi diskurssia, jotka nimesin *kritiikki -diskurssiksi*, *ajajahti -diskurssiksi*, *puolueellisuus -diskurssiksi*, *luottamus -diskurssiksi* ja *median tehtävä -diskurssiksi*. Analyysissä kiinnitän erityistä huomiota diskursseissa esiintyviin vallankäytön muotoihin sekä niiden väliseen valta-asetelmaan. Kuudennessa osiossa eli johtopäätöksissä kokoan yhteen aineiston analyysin suhteessa tutkielmani teoreettiseen viitekehykseen, ja esittelen vastaukset tutkielmalle asettamiini tutkimuskysymyksiin. Lopuksi esitän vielä myös pohdintaa aiheen monitieteellisestä näkökulmasta sekä jatkotutkimuksesta.

2 TAUSTA

2.1 Medioituminen: median ja politiikan muuttuva suhde

Median ja politiikan välisen suhteen muutosta määritellään usein medioitumisen käsitteellä. Medioitumisen käsitteen avulla analysoidaan sitä, millainen valta medialla tai journalismilla on siihen, mitä asioita poliittisessa keskustelussa käsitellään. Lisäksi käsitteen avulla on pyritty määrittelemään sitä, millä tavoin media ja sen eri muodot vaikuttavat politiikan tekemisen tapoihin. (Väliverronen & Kunelius, 2009, 226.) Esimerkiksi kyselytutkimuksessaan suomalaispäättäjille Esa Reunanen ja Risto Kunelius (2021) tutkivat sitä, miten medioitumisen kohteena olevat päättäjät kokevat väitetyt median vallan kasvun, ja onko median rooli muuttunut päätöksenteossa. Poliitiikan näkökulmaan perustuneessa tutkimuksessaan Kunelius ja Reunanen (2021, 69) päätyivät johtopäätökseen, jonka mukaan esimerkiksi politiikan mediasuhteen voidaan nähdä ammattimaistuneen.

Aiemman tutkimustiedon perusteella medioitumisen on nähty vaikuttavan myös politiikan henkilöitymiseen (Herkman, 2011, 30). Median ja politiikan välisessä suhteessa onkin havaittu jo pitkään muutoksia. Esimerkiksi poliittisessa journalismissa skandaalin hakuisuus on lisääntynyt etenkin yksittäisten poliitikkojen yksityiselämän kohdalla. Lukuun ottamatta vuoden 2008 vaalirahoitusskandaalia suurin osa mediaskandaaleista onkin kohdistunut yksittäisiin poliitikkoihin (Noppari & Niemi, 2017, 263). Vuoden 2008 vaalirahoituskohua ja median valtaa sen uutisoinnissa on tutkinut omassa pro gradu -tutkielmassaan diskurssianalyysin keinoin Riina Sydänmaanlakka (2012). Tutkielmassaan Sydänmaanlakka esimerkiksi argumentoi, että medialla on entistä enemmän valtaa, joka tulee esille päättäjien kriittisessä suhtautumisessa median toimintaan. Kuitenkin yleisesti ottaen, erityisesti yksittäisiin poliitikkoihin kohdistuneilla kohuilla ja niiden uutisoinnilla, media on usein onnistunut hallitsemaan tehokkaasti median ja politiikan välistä mediatilaa.

Pohjois-Euroopassa vallitsevaa mediamallia on kuvailtu demokraattis-korporaattiseksi, jolle tyypillistä on markkinavetoisen ja epäkaupallisen median

yhtäaikaisuus. Niissä maissa, joissa mediamallia nimitetään demokraattis-korporaattiseksi voidaan journalistisen itsemääräämisoikeuden todeta olevan myös hyvin vahva. (Jääsaari ym., 2010, 222.) Median valta perustuukin itsemääräämisoikeuteen sisällöistä, joita mediataloissa tuotetaan ja siihen, miten tietoa yleisölle välitetään. Suomessa median toimintaa ohjaavat journalistin ohjeet sekä laki, kuten sananvapauslaki (Suomen Journalistiliitto, 2024). Journalistin ohjeet ovat itsesääntelyyn perustuvat periaatteet, jotka ohjaavat eettistä uutisointia. Jos media rikkoo lakeja, kuten sananvapaus- tai julkisuuslakeja, se voi aiheuttaa rikosoikeudellisen vastuun toiminnalle. Kuitenkaan mikään median toimintaa ohjaavista säännöksistä ei edellytä medialta täydellistä objektiivisuutta.

Keskeinen muutos median toiminnassa, ja myös sen suhteessa politiikkaan, on ollut etenkin 1980-luvulla tapahtunut yhteiskunnallinen murros, jolloin presidentti Urho Kekkonen luopui vallasta, ja jonka myötä journalismi itsenäistyi poliittisista päätöksentekijöistä (Noppari & Niemi, 2017, 247). Mediassa presidentti-insituutio on kuitenkin myös Kekkonen ajan jälkeen ollut arvostettu instituutio, jonka kohtelussa on havaittu poikkeuksia esimerkiksi pääministeri-instituutioon verrattaessa. Esimerkiksi presidentin arvovaltainen asema mediassa näkyy tavassa teititellä presidenttiä. Poliitiikan tutkija Johanna Vuorelman mukaan ilmiön voidaan katsoa selittyvän vallitsevalla poliittisella kulttuurilla, jossa kaivataan vahvaa johtajuutta sekä jatkuvuutta. Kyseiseen eroavaisuuteen tulisi Vuorelman mukaan kuitenkin suhtautua kriittisesti. (Sillainmäki, 2023.)

Toinen merkittävä muutos on ollut median kaupallistuminen sekä viihteellistyminen. (Noppari & Niemi, 2017, 247). Suomessa median kaupallistuminen käynnistyi varsinaisesti 1970-luvulla. 1980-luvun aikana Yleisradion (myöhemmin Yle) 1920-luvulla alkanut monopoli suomalaisella mediakentällä sai haastajan muun muassa MTV Uutisista sekä paikallisradioista (Jääsaari ym., 2017, 218–222). Vaikka median kaupallistuminen on tehnyt etenkin politiikan julkisuutta monipuolisemmaksi, on se vaikuttanut myös median kykyyn tuottaa kriittistä journalismia, jonka perustana ovat itsenäiset päätökset esimerkiksi sisällöstä (Noppari & Niemi, 2017, 247). Median valtaa onkin kyseenalaistettu yhteiskunnassa tapahtuvien muutosten myötä.

Esimerkiksi juttujen lähteiden kriittinen tarkasteleminen on haastavampaa nopeatempoisessa mediaympäristössä, jossa kilpailun kannalta tärkeää on etenkin se, kuka uutisen ensimmäisenä julkaisee.

Vaikka esimerkiksi kaupallistumisen on katsottu vaikuttaneen median kriittisen arviointikykyyn ei toimittajien kohdalla voida sanoa tapahtuneen selkeää muutosta puolueellisuuden tai esimerkiksi luottotoimittajainstituution suuntaan. 1970-luvulla vallinnut luottotoimittajainstituutio perustui kritiikittömään asennoitumiseen vallankäyttäjiä kohtaan, joka oli usein myös ideologisesti väritynyttä (Noppari & Niemi, 2017, 259–260). Osittain toimittajien asenteissa on kuitenkin havaittu muutoksia. Puoluepoliittisen sitoutuneisuuden välttäminen on toimittajille ammattinsa kannalta edelleen keskeinen asia. Kuitenkin esimerkiksi ihmisoikeuskysymyksiin kantaa ottaminen nähtiin toimittajille tehdyssä haastattelututkimuksessa hyväksyttävänä suhteessa median puolueettomuuteen. (Reunanen, 2014, 67–68.) Myös Väliiverrosen ym. (2023) tutkimuksessa toimittajien asenteet olivat edellä mainitun suuntaisia. Tutkimuksessa kuitenkin havaittiin lisäksi, että ei-puoluepoliittinen kantaaottavuus oli hyväksyttävämpää nuorten kuin myös naisjournalistien keskuudessa verrattuna vanhempaan toimittaja sukupolveen. Tutkimuksen perusteella keskeisiä arvoja journalistin ammatille kuitenkin edelleen ovat kriittisyys ja analyttisyys sekä pyrkimys puolueettomuuteen ja neutraaliuteen journalistin työssä. (Väliverronen ym., 2023.)

Median puolueetonta asemaa tiedonvälittäjänä on kyseenalaistettu poliitikkojen suunnalta. Esimerkiksi Iltalehden päätoimittaja Perttu Kauppinen totesi lokakuussa 2023 Suomalaisen Sanomalehtimiesliiton järjestämässä mediapiirissä julkisen keskustelun olleen tulehtunutta jo hyvin pitkään. Hänen mukaansa media on viime aikoina kohdannut syytteitä esimerkiksi puolueellisuudesta. (Suomalainen Sanomalehtimiesliitto, 2023.) Luottamuksen vähenemistä mediaa kohtaan on havaittu myös kuluttajien keskuudessa (Ojala ym., 2020). Epäluottamus mediaa kohtaan on tutkimuksen mukaan suurinta perussuomalaisten kannattajien joukossa (Matikainen ym., 2020, 25). Viimeisen vuosikymmenen aikana on myös uutisoitu perussuomalaisten poliitikkojen hankalasta suhteesta mediaan. Ensimmäistä kertaa

median luotettavuutta avoimesti kyseenalaisti puolueen silloinen puheenjohtaja Jussi Halla-Aho. Vuonna 2018 Halla-Aho puhui eduskuntaryhmän kokouksessa median suunnalta tapahtuvasta informaatiovaikuttamisesta sekä valeutisten levittämisestä (Hämeen Sanomat, 2023). Vuonna 2023 puolueen nykyinen puheenjohtaja Riikka Purra taas avasi Perussuomalaisten puoluekokouksen puheella, jossa hän syytti mediaa esimerkiksi puolueeseen liittyvästä ajojahdistista sekä journalististen arvojen hylkäämisestä kesällä 2023 rasismikohuun liittyneessä uutisoinnissa (Huttunen, 2023; ks. Aineisto 13).

Vaikka kaikista suomalaisista puolueista erityisesti perussuomalaiset ovat julkisuudessa näyttäneet mediakriittisenä puolueena on muidenkin puolueiden edustajien suunnalta kritisoitu median toimintaa erityisesti yksittäisiin poliitikkoihin ja heidän yksityiselämäänsä liittyneissä uutisoinneissa. Esimerkiksi osa Suomen Sosiaalidemokraattisen puolueen (myöhemmin SDP) kannattajista kritisoi median toimintaa syksyllä 2022, kun mediassa uutisointiin laajasti SDP:n silloisesta puheenjohtajasta ja Suomen pääministeri Sanna Marinista (Petterson, 2023). Mariniin liittynyt kohu sai alkunsa yksityiseltä sosiaalisen median tililtä vuodetusta videosta, ja sen käsitteleminen laajasti myös perinteisessä mediassa herätti paljon keskustelua median vastuusta tapauksen uutisointiin liittyen.

Median valtaa ja vastuuta Mariniin liittyneen bilekohun uutisoinnissa on tutkinut Siiri Kettunen kriittisen diskurssianalyysin keinoin omassa kandidaatin tutkielmassaan syksyllä 2022. Tutkielmansa johtopäätöksissä Kettunen (2022, 31-35) argumentoi, että median kiinnostus Marinaa kohtaan perustui etenkin hänen omaamaansa valtaan pääministerinä ja siihen sisältyvän vastuun huomioimiseen bilekohun yhteydessä. Julkisen ja yksityisen raja nousikin hyvin konkreettisesti esiin pääministeri Mariniin liittyneen kohun yhteydessä. Näin ollen myös keskustelun yksityisen ja julkisen rajasta voidaan nähdä vaikuttaneen median ja politiikan väliseen suhteeseen.

Median ja poliitikkojen suhde tiivistyy vallan käsitteeseen, ja siihen kuka nostaa aiheita keskusteluun, millä perusteella ja miten. Medioitumisen käsitteen mukaan medially on valtaa siihen, mitä poliittisessa keskustelussa käsitellään. Kuitenkin, kun otetaan huomioon myös poliitikkojen kehittyneet mediaosaamistaidot, voidaan

käsitystä median vallasta julkisen keskustelun ainoana hallitsijana myös kritisoida (Noppari & Niemi, 2017, 260–261).

2.2 Rasismikohu julkisessa keskustelussa

Kevään 2023 eduskuntavaalien jälkeen Suomelle lähdettiin muodostamaan uutta hallitusta eduskunnan suurimmaksi puolueeksi äänestetyt Kokoomuksen johdolla. Hallitusneuvottelut käytiin 2.5.-16.6.2023, ja uusi hallitus ministereineen aloitti toimintansa tiistaina 20.6.2023. Hallituspuolueiksi neuvottelujen perusteella valikoitui Kokoomuksen lisäksi Perussuomalaiset, Ruotsalainen kansanpuolue (RKP) sekä Kristillisdemokraatit (KD). Uutisointi uudesta hallituksesta keskittyi hallitusohjelman lisäksi pitkälti uusien ministereiden taustoihin, joka lopulta hallitsi uutisointia koko hallituksen alkutaipaleesta. Suurimmaksi osaksi uutisointi keskittyi Perussuomalaisiin ministereihin, joiden taustoista media paljasti kytköksiä muun muassa äärioikeistoon sekä rasistisiin kommentteihin verkossa. Pääosassa uutisointia olivat elinkeinoministeri Vilhelm Junnila, valtiovarainministeri Riikka Purra, eduskunnan puhemies Jussi Halla-Aho sekä Wille Rydman, joka nousi elinkeinomisteriksi Junnilan erottua ministerin tehtävästään kesäkuussa 2023.

Median keskeisimpiä tehtäviä on seurata kriittisesti valtaapitävien toimia ja välittää siitä sekä yhteiskunnallisesta päätöksenteosta tietoa kansalaisille (Noppari & Niemi, 2017, 246). Pääosassa journalistisen median uutisointia kesällä 2023 olivat ministereiden väitetyt äärioikeisto kytkökset sekä vastuunkantaminen rasistista kommentteista. Esimerkiksi kohu Perussuomalaisen kansanedustaja Vilhelm Junnilan kytköksistä äärioikeistoon, sai alkunsa keskusteluista sosiaalisessa mediassa, mutta perinteinen media nosti sen osaksi julkista keskustelua. Laajaa yksittäisiin ministereihin ja heidän taustoihinsa perustuvaa uutisointia media perusteli juurikin vastuullaan uutisoida valtaapitävien poliitikkojen toimista. Erityisesti perussuomalaisiin ministereihin liittynyt uutisointi poiki runsaasti kanteluita Julkisen sanan neuvostoon (myöhemmin JSN) kesällä 2023 (Utissuomalainen, 2023).

Kesällä 2023 media kyseenalaisti uutisoinnissaan laajasti myös sen, millainen suhde koko vastavalitulla hallituksella oli rasismiin. Poliitikkojen lisäksi aihetta mediassa kommentoivat esimerkiksi tutkijat ja monet asiantuntijat. Mediassa heiltä pyydettiin erityisesti lausuntoja liittyen rasismien määrittelemiseen ja siihen, miten rasismi näkyy Suomessa. Määritelmiä rasismille kaivattiin erityisesti sen takia, että rasismien käsittämisenä esiintyi eroja keskusteluun liittyneessä uutisoinnissa. Poliitiikan medioituminen näkyikin vahvasti uutisoinnissa. Fairclough'n (1997, 246) sanoin *"elämämaailman diskurssit"* eli sosiaalisen käytännön arkipäiväiset asiat tulivat vahvasti osaksi poliittista keskustelua. Elämämaailman diskursseilla tarkoitetaan arkielämään ja sen kokemuksiin perustuvia diskursseja, jotka ovat tavanomaisemmin esimerkiksi tavallisten ihmisten tuottamia. Viralliset diskurssit taas liittyvät useimmiten esimerkiksi viranomaisten käyttämään kieleen. Kuitenkin sekä virallisissa diskursseissa kuin myös elämämaailman diskursseissa on usein löydettävissä jälkiä toisistaan. (Fairclough, 1997, 215.)

Tärkeää medioitunutta politiikkaa tutkiessa on kiinnittää huomiota myös jännitteisiin, ristiriitoihin ja kamppaluihin, joita politiikan ja tiedotusvälineiden diskursseista on löydettävissä (Fairclough, 1997, 240). Rasismikeskustelun yhteydessä käynnistyi keskustelu myös median ja politiikan välisestä suhteesta. Esimerkiksi heinäkuussa 2023 Suomen journalistiliitto vaati hallituspuolueita kunnioittamaan lehdistönvapautta (Karasti, 2023; ks. Aineisto 1). Vaatimuksen taustalla oli Iltalehden toimittajan Ida Erämaan kolumni, joka joidenkin hallituspuolueiden edustajien mielestä oli puoluepoliittisesti sidonnainen eikä noudattanut journalistin ohjeita.

Kolumnissaan (2.7.2023) Erämaa käsitteli perussuomalaisten media suhdetta erityisesti lehdistönvapauden näkökulmasta. Erämaan kirjoittama teksti herätti laajaa keskustelua erityisesti sosiaalisessa mediassa, joka lopulta johti toimittajan kohtaamaan vihapuheeseen ja maalittamiseen. Erityisesti hallituspuolueiden poliitikot syyttivät mediaa vääränlaisesta toiminnasta, kuitenkin yksilöimättä median tekemiä näitä virheitä. Kritiikkiä annettiin, mutta sitä ei kohdistettu varsinaisesti tekstiin vaan sen kirjoittajaan. (Honkonen, 2023.) Lopulta asiaan joutui puuttumaan Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutettu, joka kehotti

suomalaispäättäjiä ja viranomaisia tuomitsemaan Erämaahan kohdistuvan vihapuheen ja niin sanotun lokakampanjan (Harjumaa, 2023). Keskustelu median asenteesta poliitikkoja kohtaan ei kuitenkaan jäänyt ainoastaan Erämaan kohtaamaan julkiseen ryöpytykseen, vaan esimerkiksi elokuussa 2023 valtiovarainministeri Purra syytti mediaa myös yleisellä tasolla journalistin ohjeiden hylkäämisestä kesällä 2023 (Helsingin Sanomat, 2023).

3 TEOREETTINEN VIITEKEHYS JA METODI

Tutkielman teoreettinen viitekehys muotoutuu Norman Fairclough'n kriittisen diskurssianalyysin sekä mediadiskurssin ja medioituneen politiikan diskurssin ympärille. Teoreettisen viitekehysten valintaa perustelen erityisesti siten, että niiden avulla on mielekästä analysoida median ja poliitikkojen välistä vuorovaikutusta sekä sitä, miten median ja poliitikkojen väliset valtasuhteet tulevat ilmi tutkimusaineistossa. Osion ensimmäisissä alakappaleissa esittelen yleisesti diskurssianalyysin sekä käyttämäni kriittisen diskurssianalyysin. Tämän jälkeen määrittelen vielä tutkielmani mediadiskurssin, joka rakentuu Fairclough'n mediadiskurssista sekä medioituneesta politiikka diskurssista. Lopuksi vielä esittelen, kuinka hyödynnän tätä teoreettista viitekehystä aineiston analyysissa.

3.1 Diskurssianalyysi

Diskurssianalyysi tutkii kieltä, sen prosesseja sekä tuotoksia, ja sitä miten todellisuus rakentuu niiden kautta (Pynnönen, 2013, 9). Diskurssianalyysi on teoreettis-metodologinen viitekehys, jonka avulla on mahdollista tutkia kielenkäyttöä monipuolisesti. Sen avulla on mahdollista tutkia esimerkiksi sitä, miten kielen avulla tuotetaan sosiaalista todellisuutta. (Valtonen, 1998, 96; Pynnönen, 2013, 9.) Metodina diskurssianalyysi on tutkijansa näköinen tutkimusmenetelmä, johon vaikuttavat esimerkiksi tutkijan tekemät ratkaisut metodin soveltamisesta (Valtonen, 1996, 97).

Tutkielmani diskurssianalyysi perustuu Norman Fairclough'n teokseen "*Media discourse*" (1995) sekä erityisesti sen suomennokseen "*Miten media puhuu*" (1997), jonka

ovat kirjoittaneet Virpi Blom ja Kaarina Hazard. Kuitenkin tutkielmani sijoituessa yhteiskuntatieteiden ja politiikan tutkimuksen alalle avaan yleisemmin Fairclough'n ajatuksia diskurssianalyysistä hänen teoksensa "*Analysing discourse: Textual analysis for social research*" (2003) kautta. Diskurssianalyysin selittämisen tukena ja sen kohdentamisessa tutkielmalleni sopivaksi menetelmäksi käytän myös Anu Pynnösen artikkelia "*Diskurssianalyysi: tapa tutkia, tulkita ja olla kriittinen*". Tutkielmassani olen kiinnostunut erityisesti tiedotusvälineiden luomasta kielestä ja siihen liittyvistä valinnoista. Fairclough'n (1997, 10, 28) mukaan tällaista kieltä on analysoitava ensisijaisesti diskurssien kautta, jotka hän ymmärtää sosiaalisen käytännön muotona. Keskeisiä käsitteitä diskurssianalyysille ovatkin diskurssi, teksti ja kieli. Fairclough'n mukaan kirjoitetun tekstin lisäksi teksti voidaan ymmärtää kaikenlaisena tekstinä, kuten mediatekstinä. Kieltä tulee lähestyä taas verbaalisena kielenkäyttönä, kuten suomen kielenä, vaikka sitä voi esiintyä erilaisia teksteissä. (Fairclough, 2003, 3-4.)

Diskurssianalyysille keskeistä on ymmärrys intertekstuaalisuuden ja kontekstin vaikutuksesta kielenkäyttöön. Intertekstuaalisuus korostaa tekstien ja diskurssien yhteyksiä sekä niiden suhdetta aiempiin tilanteisiin, joissa niitä on käytetty. Diskurssianalyysin käytön kannalta intertekstuaalisuus on tärkeä käsite kuvaamaan sitä, miten esimerkiksi sosiaaliset, poliittiset ja historialliset kontekstit näkyvät kielen käytössä. Intertekstuaalisuus on merkittävä tekijä siihen, miksi diskurssianalyysi on merkittävä metodi myös yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa. (Pynnönen, 2013, 14-15.) Tutkielmani analyysi ei kuitenkaan rajaudu intertekstuaaliseen analyysiin (ks. Fairclough, 1997, 84), mutta käsite on tärkeä diskurssianalyysin kokonaisuuden kannalta. Diskurssianalyysissa tutkimuksen kontekstin rajaaminen riippuu pitkälti tutkijasta itsestään. Kontekstin avulla analysoidaan ja tulkitaan kielenkäyttöön vaikuttavia tekijöitä (Pynnönen, 2013, 11.) Esimerkiksi tämän tutkielman konteksteja ovat kesän 2023 poliittinen ilmapiiri, kieltä tilanteessa tuottaneet toimijat sekä ne mediat, joissa keskustelua median ja poliitikkojen välisestä suhteesta käytiin.

Diskurssit voidaan ymmärtää myös osaksi vallankäyttöä. Kielenkäyttö ja siihen liittyvät valinnat perustuvat valtaan, jotka rakentavat sosiaalista todellisuutta (Pietikäinen ym., 2019, 73). Diskurssianalyysisessä tutkimuksessa valta on

merkittävää myös sen takia, että osa sosiaalisen todellisuuden tulkinnoista saa toisia vahvemman aseman (Pynnönen, 2013, 16). Esimerkiksi se, mistä tulkinnasta tulee lopullisesti tosi, on diskurssianalyysia tekevän tutkijan näkökulmasta erittäin mielenkiintoista. Diskurssi siis vaikuttaa merkitysten rakentumiseen ja sillä on vaikutusvaltaa siihen, millainen kuva sosiaalisesta todellisuudesta syntyy. (Pietikäinen ym., 2019, 73, 76-77.) Myös Fairclough'n teoreettinen käsitys diskurssianalyysista perustuu valtaan. Yhteiskuntatieteiden diskurssianalyysin on vaikuttanut vahvasti Foucaultin vallankäsitys (Fairclough, 2003, 3). Tässä käsityksessä keskeistä on se, miten kieli järjestäytyy sekä vaikuttaa sosiaaliseen todellisuuteen (Pynnönen, 2013, 7). Tarkemmin vallankäyttöä osana tutkielmani diskurssianalyysia käsittelen kriittisen diskurssianalyysin yhteydessä.

3.1.1 Kriittinen diskurssianalyysi

Kriittinen diskurssianalyysi tutkii kielenkäyttöä vallankäytön näkökulmasta. Tässä diskurssianalyysin muodossa ollaan kiinnostuneita siitä, miten kielenkäytön avulla rakennetaan valtaa tai esimerkiksi instituutioita eri merkitysten kautta (Pynnönen, 2013, 28-29). Fairclough'n kriittinen diskurssianalyysi on yksi tapa lähestyä diskurssianalyysia kriittisestä näkökulmasta. Tarkastelun kohteena ovat tällöin kielenkäytön jatkuvuus, diskurssien väliset yhteydet sekä tekstit niin yleisemmällä kuin myös yksittäisellä tasolla (Fairclough, 2003, 3). Fairclough'n (1997, 76) mukaan kriittisessä diskurssianalyysissa mielenkiinnonkohteena ovat erityisesti kaksi eri kielenkäytön näkökulmaa sekä niiden välinen jännite: kieli yhteiskunnallisen vaikuttamisen tuotoksena ja kieli yhteiskunnallisena vaikuttajana.

Tiedotusvälineiden kriittinen analyysi rakentuu kahdesta eri näkökulmasta, jotka ovat viestintätilanteet ja diskurssijärjestys. Näkökulmat eivät ole toisiaan poissulkevia vaan täydentäviä. (Fairclough, 1997, 78.) Viestintätapahtumat Fairclough jakaa kolmeen eri ulottuvuuteen, jotka ovat teksti, diskurssikäytäntö ja sosiokulttuurinen käytäntö. Sosiokulttuurinen käytäntö ympäröi tekstiä ja diskurssikäytäntöä, joka Fairclough'n mukaan kuvaa tekstin tuottamista ja kulutusta. (Fairclough, 1997, 79-82.) Aiemmin mainitun tavoin teksti ymmärretään laajana käsitteenä, joka ei rajoitu

ainoastaan kirjoitettuun tekstiin. Diskurssijärjestyksen tutkiminen on tärkeää suurten yhteiskunnallisten muutosten tutkimisen kannalta. Se rakentuu genreistä ja eri diskursseista. Diskurssijärjestys kuvaa erityisesti niitä muutoksia, mitä diskursseissa ja niiden käytännöissä tapahtuu. (Fairclough, 1997, 86.) Tutkielmani tavoitteen ja sen tutkimuskysymyksiin vastaamisen kannalta molempien näkökulmien huomioiminen on siis tärkeää.

Keskeistä tiedotusvälineiden kriittisen analyysin tekemisen sekä viestintätapahtumien, että diskurssijärjestyksen kannalta on aiheen tarkka rajaaminen. Tutkiessani median ja poliitikkojen välistä suhdetta näiden kahden näkökulman kautta keskityn erityisesti sosiokulttuurisen käytännön tarkasteluun politiikan näkökulmasta. Fairclough'n (1997, 79) mukaan sosiokulttuurinen käytäntö kuvaa sitä, millainen yhteys viestintätapahtumalla on siihen sosiaaliseen ja kulttuuriseen viitekehykseen, johon viestintätapahtuma sijoittuu. Ideologiset representaatiot ovat teksteissä hyvin yleisiä, ja ne piiloutuvat usein esimerkiksi toimittajan tai haastateltavien kielenkäyttötapoihin (Fairclough, 1997, 64). Ideologialla Fairclough (1997, 26-26) tarkoittaaakin väittämiä, jotka usein esiintyvät kielenkäytössä epäsuorasti, kuitenkin vaikuttaen esimerkiksi valtasuhteiden ylläpitämiseen sekä muotoutumiseen. Representaatiolla taas tarkoitetaan sitä, miten esimerkiksi tapahtumat, ilmiöt tai suhteet esitetään, ja millaista kuvaa niistä luodaan (Fairclough, 1997, 14). Tämän vuoksi keskeisiä käsitteitä tutkielmani kriittiselle diskurssianalyysille ovat ideologia ja representaatio. Näiden käsitteiden avulla pystyn keskittymään tutkielmassani erityisesti median ja poliitikkojen eri vallankäytön muotoihin, joita esiintyy heidän käyttämässään kielessä.

3.1.2 Mediadiskurssi ja medioitunut politiikan diskurssi

Tutkielmani mediadiskurssi perustuu Fairclough'n (1995; 1997) kehittämään mediadiskurssiin sekä medioituneeseen politiikka diskurssiin. Tutkielmassa käytettävä mediadiskurssi ottaa huomioon niin tiedotusvälineiden diskurssin kuin myös politiikkadiskurssin. Tämän mediadiskurssin avulla on mielekästä analysoida

tiedotusvälineiden erityistä roolia kielen tuottajana, ottaen kuitenkin huomioon politiikan roolin sekä näiden väliset valtasuhteet teksteissä.

Faircloughin (1997, 28) mukaan tiedotusvälineiden tuottamaa kieltä tulee analysoida sosiaalisen käytännön muotona eli diskurssina, ja osana tiedotusvälineiden diskurssianalyysia. Hänen mukaansa tiedotusvälineiden diskurssianalyysissa tulee kiinnittää huomiota niin teksteihin, diskurssikäytäntöihin kuin myös sosiokulttuurisiin käytäntöihin. Mediadiskurssia tutkittaessa tuleekin kiinnittää siis huomiota siihen, miten tekstit ovat tuotettu sekä siihen, miten yleisö ottaa ne vastaan. Sosiokulttuurisen käytännön osalta huomionarvoista on se, millaisilla eri tasoilla sitä voidaan analysoida. Fairclough (1997, 28–29) jakaa sosiokulttuurisen käytännön tilannekohtaisiin, institutionaalisiin ja yhteiskunnallisiin viitekehyksiin. Nämä sosiokulttuurisen käytännön tasot voivat hänen mukaansa vaikuttaa myös diskurssikäytäntöjen muotoutumiseen. Tutkielmani mediadiskurssi pohjautuu vahvasti näihin Fairclough'n mainitsemiin tekijöihin tiedotusvälineiden diskurssianalyysissa.

Tutkielmani analyysin tukena käytän myös Fairclough'n (1995, 1997) määrittelemää medioitunutta politiikan diskurssia. Medioitunut politiikan diskurssi on osa Fairclough'n esittämää tiedotusvälineiden diskurssia. Kuitenkin sen merkityksellisyyden vuoksi tutkielmani aiheelle nostan sen vielä erikseen esille määrittellessäni tutkielmani mediadiskurssia. Medioitunut politiikan diskurssi on yksinkertaistettu näkemys siihen, miten politiikan medioitumista voidaan analysoida.

Tärkeää medioituneelle politiikan diskurssille ovat diskurssijärjestyksessä esiintyvät puheäänät, diskurssit ja genret sekä niiden välinen suhde eri tiedotusvälineissä. (Fairclough, 1997, 242.) Tutkielmani kannalta merkittäviä ovat erityisesti puheäänät sekä eri diskurssit. Puheäänillä Fairclough (1997, 242–243) tarkoittaa niitä ryhmiä, jotka ovat osa politiikan diskurssia tiedotusvälineissä. Tällaisia ovat esimerkiksi poliittiset toimittajat, poliitikot, järjestöjohtajat tai asiantuntijat. Puheäänät ja diskurssit vaikuttavat toisiinsa vastavuoroisesti niin, että diskurssit voivat nostaa esille puheääniä tai puheäänät voivat nostaa esille diskursseja. Myös genren analysointi on merkittävä osa media-analyysia. Genren avulla analysoidaan sitä,

kuinka kielenkäyttö liittyy johonkin käytäntöön, kuten tiettyyn haastattelumuotoon, ja rakentaa tätä kautta kuvaa tästä käytännöstä (Fairclough, 1997, 77-78). Kuitenkin tutkielmani laajuus ja tavoitteet huomioiden en kiinnitä genren analysointiin tässä tutkielmassa erityistä huomiota, vaan sivuan sitä katsoessani sen analyysin kannalta tarpeelliseksi.

Fairclough'n (1997, 240) mukaan suurin osa medioituneen politiikan diskurssin tutkimuksesta on korostanut tiedotusvälineiden ja poliitikkojen välistä yhteistyötä. Fairclough kuitenkin korostaa, että politiikan diskurssi järjestyksen ja tiedotusvälineiden diskurssijärjestyksen välisten jännitteiden, ristiriitojen sekä kamppailujen korostaminen on tutkimuksessa myös tärkeää. Tutkielmani aiheen ja tavoitteen kannalta tämä Fairclough'n näkemys on merkittävä sillä, se korostaa erityisesti diskurssien välistä valtakamppailua.

4 AINEISTO

4.1 Aineiston esittely

Tutkielmani aineistoksi olen valinnut kaksikymmentä uutisartikkelia, kolumnia sekä mielipidekirjoitusta kolmesta eri mediatalosta. Aineistoni on kerätty Helsingin Sanomien, Ilta-Sanomien sekä Yleisradion eli Ylen verkkosivuilta käyttäen niiltä löytyvää hakutoimintoa. Päädyin keräämään tutkimusaineiston kolmen eri mediatalon sivuilta sen vuoksi, että koin tutkimuksen kontekstina toimivan tapauksen laajuuden edellyttävän monipuolista otantaa niin kaupallisen kuin julkisen palvelun median puolelta. Tutkimusaineisto on haettu aikavälillä 20.6.-31.8.2023.

Aiemmin mainitun tavoin keräsin tutkimusaineistoni käyttämällä mediatalojen verkkosivuilta löytyvää hakutoimintoa. Tutkimusaineistoa etsiessäni käytin hakusanaa *"sananvapaus"*. Yritin etsiä aiheeseen liittyviä artikkeleita myös esimerkiksi hakusanoilla *"mediakritiikki"*, *"lehdistönvapaus"* ja *"poliitikkojen luottamus mediaan"*, mutta hakusanoista valikoituneen *"sananvapaus"* avulla löysin eniten tutkimusaiheeseen liittyviä relevantteja uutisia. Karsin aineistosta sellaiset uutiset, jotka eivät liittyneet kesän 2023 rasismikohuun sekä median ja poliitikkojen väliseen suhteeseen sen kontekstissa. Tällä rajauksella aineiston ulkopuolelle jäivät esimerkiksi uutisartikkelit, jotka käsitelivät sanan- ja uskonnonvapautteen liittyviä aiheita muissa maissa tai rasismiin ja sen määrittelemiseen liittyvää sananvapautta.

Määrällisesti tutkielman aineisto jakautuu niin, että Helsingin Sanomien artikkeleita on kahdeksan, Ilta-Sanomien artikkeleita seitsemän ja Yle Uutisten artikkeleita viisi. Artikkeleiden määrän jakautuminen mediatalojen välillä on hieman epätasainen. Jakauman epätasaisuutta selittää esimerkiksi se, että Helsingin Sanomien osalta aineistossa korostuu erityisesti mielipidekirjoitusten määrä. Aineiston kaikki mielipidekirjoitukset ovat Helsingin Sanomista. Mielipidekirjoitusten runsautta Helsingin Sanomien osalta voi selittää esimerkiksi se, että Helsingin Sanomat on yksi koko Suomen luetuimmista sanomalehdistä. Ilta-Sanomat ovat Helsingin Sanomien tavoin myös kaupallinen media, mutta sen journalistinen tuotanto keskittyy

enemmän viihde- ja ajankohtaisuutisiin, vaikka sen sisällöstä voi ajoittain löytyä myös mielipidekirjoituksia. Ylen tarjonnasta ei löytynyt mielipidekirjoituksia. Osa aineistoon valikoituneista artikkeleista oli sisällöltään myös hieman samankaltaisia (ks. Aineisto 12 ja aineisto 20), sillä artikkeleiden sisältö perustui ainakin osittain uutistoimisto STT:n tuottamaan tekstiin.

Aineistoni koostuu erilaisista journalistisista juttutyypeistä, kuten aiemmin mainittu. Päädyin valitsemaan aineistoksi erilaisia juttutyyppejä sen vuoksi, että niiden eroavaisuuksien takia niiden kielen tarkasteleminen diskurssianalyysin keinoin on hyvin mielekästä. Kuitenkin, koska aineistoni joukossa on uutisartikkeleiden lisäksi myös mielipidekirjoituksia, kolumneja ja kommentteja, tulee niiden analysoinnissa ottaa huomioon erityisen tarkasti ne toimijat, jotka ovat tekstin kirjoittaneet ja sitä kautta kieltä luoneet. Toimijoita tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon erityisesti heidän tekemät ideologiset representaatiot, jotka vaikuttavat kielenkäytön taustalla.

Aineiston aikavälirajaus on tehty perustuen rasismikohun näkyvyyteen mediassa. Orpon hallitus aloitti toimintansa torstaina 20.6.2023. Kohu sai kuitenkin ikään kuin päätöksen torstaina 31.8.2023, kun valtioneuvosto hyväksyi Orpon hallituksen valmisteleman tiedonannon yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa (Valtioneuvosto, 31.8.2023). Mediassa hallituksen laatimaa tiedonantoa nimitettiin esimerkiksi ”rasismistiedonannoksi”, joka nähtiin ikään kuin päätepisteenä Orpon hallituksen ympärillä velloneelle rasismikohulle kesällä 2023. Tutkielman kontekstin huomioiden, aineiston rajaaminen aiemmin mainitulle aikavälille tarkasteltaessa median ja poliitikkojen välistä suhdetta kesän 2023 kontekstissa oli lopulta siis hyvin selkeä.

4.2 Aineiston analyysi

Aineiston analyysin toteutin tekemällä aineistolle ensin sisällönanalyysin, jonka avulla löysin aineistosta erilaisia teemoja. Tämän jälkeen yhdistelin teemat isompiin yhtenäisiin kokonaisuuksiin, joista muodostuivat tämän tutkielman diskurssit.

Aineistosta esille nousseet diskurssit analysoin tutkielmani teoreettiseen viitekehykseen perustuen. Tutkielmani ja diskurssien analysoinnin kannalta keskeisiä käsitteitä ovat ideologia, representaatio, konteksti sekä valta. Erityisesti näiden käsitteiden ja tutkielmani teoreettisen viitekehyksen avulla pyrin vastaamaan tutkielmani tutkimuskysymyksiin, jotka ovat: 1) *Miten median ja poliitikkojen välinen suhde representoituu valitussa aineistossa?* 2) *Kuinka median ja poliitikkojen valtasuhde määritellään aineistossa, ja ketkä sitä määrittelevät?* 3) *Mikä on aineiston vallitseva diskurssi, ja mitkä tekijät vaikuttavat siihen?* Näihin tutkimuskysymyksiin vastaamalla pyrin tarkastelemaan sitä, millainen kuva median ja poliitikkojen välisestä suhteesta rakentuu kesän 2023 kontekstissa, ja millaisia diskursseja siihen liittyy. Erityisenä kiinnostuksenkohteena aineiston analyysissa on se, millaista vallan käyttöä eri toimijoiden kielenkäytössä on aineistossa havaittavissa.

5 ANALYYSI

Tutkimusaineistosta nousi esille viisi diskurssia, joissa käsiteltiin median ja poliitikkojen välistä suhdetta kesän 2023 kontekstissa. Nämä diskurssit nimesin *kritiikki -diskurssiksi*, *ajajahti -diskurssiksi*, *puolueellisuus -diskurssiksi*, *luottamus -diskurssiksi* ja *median tehtävä -diskurssiksi*. Diskurssien erottaminen toisistaan erillisiksi diskursseiksi osoittautui aluksi haastavaksi, sillä monet aineistossa esiintyvistä teemoista nousi esille useissa eri diskursseissa. Fairclough'n (1997, 75–76) mukaan yksittäisten tiettyjen diskurssien löytäminen on usein haastavaa, sillä kieli on aina vuorovaikutuksessa muihin yhteiskunnallisiin alueisiin. Diskurssin tutkimuksessa keskitytäänkin useimmiten tarkastelemaan ensisijaisesti niiden välisiä yhteyksiä ja jännitteitä (Fairclough, 1995, 55).

Diskurssianalyysia tehtäessä tutkija voi määritellä hyvin itsenäisesti mitä tutkimuksessa tehdään, mitä tulee tehdä sekä osoittaa tietoiset valinnat esimerkiksi eri diskurssien taustalla. Tärkeää on tuoda myös ilmi se, miten tutkimus paikantuu omalla tieteenalalla. (Pynnönen, 2013, 7.) Aiemmin mainitsemani diskurssit muotoutuivat aineiston analyysin perusteella, jonka tein teoreettiseen viitekehykseeni peilaten. Diskurssien muodostumiseen vaikutti vahvasti myös tutkimuksen tavoite, jonka tarkoituksena on tutkia median ja poliitikkojen välistä suhdetta kesän 2023 kontekstissa. Tietoista diskursseja analysoitaessa olikin erottaa niistä teemat, jotka eivät aihetta käsitelleet. Esimerkiksi diskurssien muotoutumiseen eivät vaikuttaneet osassa artikkeleissa mainittu Yhdysvalloissa vallitseva epäluottamus mediaa kohtaan vaan keskustelun suomalainen konteksti. Diskursseja analysoidessa otin huomioon myös tieteenalani näkökulman. Esimerkiksi useiden diskurssien kantavana teemana oli se, miten politiikassa koetaan ja suhtaudutaan median valtaan.

Tutkielmani analyysissa kiinnitin huomiota myös siihen, ketkä ovat olleet luomassa mediassa esiintyviä diskursseja median ja poliitikkojen välisestä suhteesta. Aineistosta esille nousseiden diskurssien muodostumiseen vaikutti vahvasti siis diskursseissa esiintyvät puheäännet sekä eri toimijoiden tekemät ideologiset representaatiot. Näitä tulkitsemalla pystyin syventymään erityisesti käytetyn kielen

eri vallankäytön muotoihin, jotka ovat merkittävässä roolissa etenkin vastatessa tutkielman kolmanteen tutkimuskysymykseen aineiston vallitsevasta diskurssista ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Vastatakseni tutkielmalleni asettamiin tutkimuskysymyksiin on kuitenkin syytä tarkastella diskursseja ja niitä luoneen kielen merkityksiä vielä tarkemmin. Analyysin tueksi olen nostanut aineistosta esille suoria lainauksia, jotka edustavat kutakin diskurssia.

5.1. Kritiikki -diskurssi

Valtaosassa aineistoa korostui kriittinen suhtautuminen niin poliitikkoihin kuin mediaan kesän 2023 kontekstissa. Kritiikki nousi esille sekä poliitikkojen ulostuloissa, että myös mediaa edustavien toimijoiden asenteissa poliitikkoja kohtaan. Kriittinen suhtautuminen tuli ilmi esimerkiksi tavassa kirjoittaa mielipidetekstejä tai kolumneja. Poliitikkojen kriittinen asenne nousi esille erityisesti heidän antamissaan haastatteluissa tai uutisartikkeleissa, joissa käsiteltiin poliitikkojen ulostuloja aiheesta esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Edellä mainittujen tekijöiden ympärille muodostui kritiikki -diskurssi.

Kaikki aineistosta esille nousevat diskurssit paljastivat jotain puheäänistä aineiston diskurssien taustalla. Yleisesti koko tutkielman, mutta myös kritiikki -diskurssin puheäänit muotoutuivat poliittisista toimittajista, poliitikoista sekä asiantuntijoista, kuten media-alan etujärjestöjen edustajista. Sekä kriittinen asenne, että puheäänit ja sen kautta eri toimijat nousivat aineistossa usein yhdessä esille:

"Suomen Journalistiliitto kehotti maanantaina Twitterissä osaa perussuomalaisten ja kokoomuksen poliitikoista kunnioittamaan lehdistönvapautta."

(Helsingin Sanomat, aineisto 2)

Tapa ilmaista kriittistä mielipidettä kesän 2023 tilanteesta oli mediaa edustavien toimijoiden taholta usein hämmennyneisyyden osoittamista tilannetta kohtaan sekä poliitikkojen toimien arvioimista. Myös poliitikkojen osalta oli havaittavissa kriittistä suhtautumista mediaa kohtaan, mutta lähes aina kritiikki kääntyi kuitenkin median tehtävien tai sen toteuttaman ajohahdin arvioimiseen. Näitä teemoja käsittelen

tarkemmin ajojahti - ja median tehtävä -diskursseissa (alaluvut 5.2 & 5.5). Poliitikkojen osoittama kritiikki oli kuitenkin usein ensisijaisesti sananvapauteen liittyvää. Esimerkiksi aineistossa (ks. Aineisto 16) perussuomalaisten kansanedustaja Juha Mäenpää esittää kriittisen näkemyksensä ihmisten erilaisiin oikeuksiin puhuttaessa sananvapaudesta:

"Ilmajokinen Juha Mäenpää nosti esiin sen, että hänen mielestään eri ihmisillä on Suomessa erilainen sananvapaus omasta taustastaan johtuen."

(Yle Uutiset, aineisto 16)

Kuten aiemmin mainittu, erityisesti median kriittinen rooli Suomen hallitusta ja sen toimia kohtaan, nousi esiin kritiikki -diskurssissa. Mediaa edustavien toimijoiden suhtautumisessa korostui kriittinen näkökanta kokonaisuudessaan kesän 2023 tilanteeseen. Median ja poliitikkojen kiristyneitä välejä ei liitetty teksteissä ainoastaan osaksi yksittäisen toimittajan kohtaamaan häirintään, vaan mediatoimijat nostivat teksteissä esille myös mielipiteensä hallituksesta, jonka kokonaisvaltaista käsitystä sananvapaudesta kyseenalaistettiin:

"Kierroksia selittänee hallitusratkaisu, joka on tuonut valtaan ja myös viestinnästä vastaavan ministeriön johtoon puolueen, jonka käsitys sananvapaudesta on kaukana länsimaisen sananvapauskeskustelun valtavirrasta. Se herättää huolta siitä, mihin Suomi on menossa."

(Helsingin Sanomat, aineisto 5)

Etenkin ensimmäiseen tutkimuskysymykseen vastatessa kritiikki -diskurssi oli keskeisessä roolissa. Aineistossa esiintyvät kriittiset representaatiot median ja poliitikkojen välisestä suhteesta rakentavat kuvaa tyytymättömyydestä. Kritiikki -diskurssissa nousevat vahvasti esille myös tilannetta seuraavat uhkakuvat, joita median ja poliitikkojen väliseen tulehtuneeseen suhteeseen liitetään eri toimijoiden osalta:

"Jos heidän toimintansa johtaa tilanteeseen, jossa yhteiskunnan ilmapiiri kiristyy entisestään, saattaa se olla tulevaisuuden kannalta aika huono juttu."

(Aineisto 12, Ilta-Sanomat)

Edellä aineistosta esille nostetun sitaatin takana on Julkisen sanan neuvoston puheenjohtaja Eero Hyvönen (ks. Aineisto 12). Sitaatissa hän viittaa poliitikkoihin, ja kritisoi heidän toimintatapojaan mediaa kohtaan. Kritiikki -diskurssissa mediaa edustavien toimijoiden valta suhteessa poliitikkoihin nousee selkeästi esille. Media onkin päästänyt aineistossa esille nousevaan kritiikki -diskurssiin erityisesti sitä edustavien toimijoiden kriittisen kuvan tilanteesta.

5.2. Ajojahti -diskurssi

Tutkielman aineistossa median ja poliitikkojen väliseen suhteeseen kesällä 2023 liitettiin usein termit *"ajojahti"* sekä *"maalittaminen"*. Näiden termien ympärille muotoutui ajojahti -diskurssi. Tämän diskurssin keskeisessä roolissa ovat erityisesti aineistossa esiintyvien eri toimijoiden tekemät ideologiset representaatiot vallankäytön muotona.

Ajojahti -diskurssi tuo esille kritiikki -diskurssin kaltaista kuvaa median ja poliitikkojen välisestä suhteesta. Tämän diskurssin erona on kuitenkin vahvat ilmaukset, joita aineistossa käytetään. Tulkitsin nämä ilmaukset vallankäytön tavoiksi suhteessa tilanteen toiseen osapuoleen. Mediassa nostetaan esille esimerkiksi perussuomalaisten puheenjohtaja Riikka Purran näkemys (ks. Aineisto 13) median toiminnasta kesän 2023 kontekstissa. Tämä toteamus nostettiin mediaan perussuomalaisten puoluekokouksen avauspuheesta. Puoluekokousten puheenvuorojen representoiminen mediassa onkin nykyään hyvin yleistä, ja myös osa politiikan medioitunutta diskurssia (Fairclough, 1997, 247).

"Kesä on ollut hyöin vaikea. Edes hallitusohjelman eduskuntakäsittely ei ehtinyt loppua, kun alkoi silmittömyydessään ennennäkemätön perussuomalaisten vanhojen sanomisten ajojahti."

(Ilta-Sanomat, aineisto 13)

Aineistossa etenkin Purran käyttämässä kielessä nousee usein esiin käsite ”ajohahti”. Kyseessä voidaan todelta olevan ideologinen representaatio, jolla otetaan kantaa median toimintaan ja, jota pyritään käyttämään vallankäytön keinona (Fairclough, 1997, 64). Aineiston perusteella käsitteelle ja sen käytölle on annettu mediassa muutenkin huomattavasti tilaa, ja sen käyttöä vahvistetaan nostamalla sitä esiin myös muissa yhteyksissä. Esimerkiksi SDP:n varapuheenjohtaja ja kansanedustaja Matias Mäkynen käyttää käsitettä kritisoidakseen Purran tekemää tulkintaa tilanteesta (ks. Aineisto 6):

”Toisin kuin Riikka Purra Tampereen puoluekokouksen avauspuheen-vuorossaan väittää, kuluneen kesän tapahtumissa ei ole kyse median tai minkään muunkaan tahon ajohahdistista.”

(Helsingin Sanomat, aineisto 6)

Aineistossa media nostaa käsitteen esille ensisijaisesti kriittiseen sävyyn. Median näkökulmasta ”ajohahti” käsite on yksi poliitikkojen keinoista pakoilla kesän 2023 todellista tilannetta. Kyseessä onkin median tekemä ideologinen representaatio poliitikkojen, ja erityisesti perussuomalaisten poliitikkojen, käyttäytymisestä mediaa kohtaan kesällä 2023. Vahvistamalla poliitikkojen käyttämää retoriikkaa ajohahti - diskurssissa media kuitenkin ikään kuin kääntää käsitteen ja siitä tehtävät tulkinnat omiksi vallankäytön keinoikseen.

”Syytteet rasismista nähdään median ajohahdiksi.”

”Perussuomalaiset ovat pyrkineet johdattelemaan keskustelun rasismipaljastuksista median tekemisiin. Sen voi laskea antavan kahdenlaista hyötyä: toisaalta se vie huomiota pois paljastetuista asioista, toisaalta se torjuu jo ennakolta tulevaa kritiikkiä leimaamalla kaiken arvostelun median ajohahdiksi.”

(Helsingin Sanomat, aineisto 7)

Käsitteen ”ajohahti” lisäksi myös käsite ”maalittaminen” on yksi aineistossa esiintyvä kielellinen vallankäytön muoto. Erityisesti eri mediatoimijat korostavat käsitettä puhuessaan yksittäiseen toimittajaan kohdistuneesta häirinnästä kesällä 2023.

"Osa perussuomalaisien ja kokoomuksen poliitikoista maalittaa toista päivää Iltalehden toimittajaa. Maalittaminen kohdistuu toimittajan persoonaan."

(Helsingin Sanomat, aineisto 2)

Median valinnat tuovat ilmi myös tahdon korostaa käsitettä tapauksen yhteydessä. Tapausta käsitellään niin eri mediatoimijoiden antamissa haastatteluissa kuin myös esimerkiksi mielipidekirjoituksissa. Muun muassa toimittajat ilman rajoja ry:n puheenjohtaja Yrsa Gröne-Luoma vahvistaa käsitteestä tehtävä tulkintaa käyttämällä sitä osana mielipidekirjoitustaan (ks. Aineisto 3).

"Tämä lienee myös maalittamisen tärkein päämäärä. Sananvapautta ja demokratiaa se ei hyödytä, päinvastoin."

(Helsingin Sanomat, aineisto 3)

Aineistossa käsitteen käytöstä kuitenkin kiistellään erityisesti käsiteltäessä yksittäiseen toimittajaan kohdistunutta häirintää. Poliitikot kyseenalaistavat käsitteen ja median sille tekemän määritelmän tapauksesta uutisoitaessa. Esimerkiksi Ilta-Sanomien uutisartikkelissa (ks. Sitaatti, aineisto 11) kokoomuksen kansanedustaja Tere Sammallahti antaa ymmärtää, että ei ole syyllistynyt maalittamiseen ainakaan median määritelmän mukaan. Kuitenkin myös osa mediatoimijoista kyseenalaistaa käsitteen "maalittaminen" laaja-alaisen käytön tapauksen yhteydessä. Muun muassa Helsingin Sanomien pääkirjoituksessa (ks. Sitaatti, aineisto 5) tuodaan kriittinen näkökanta käsitteen tulkintaan.

"Elän nyt tässä asiassa sisäministeriön määritelmän mukaan. Olen itse katsonut, että maalittaminen tarkoittaisi yllyttämistä jotakuta vastaan tai johonkin toimintaan jonkun asian puolesta. Sellaista en tietenkään ole tehnyt."

(Ilta-Sanomat, aineisto 11)

"Toisaalta Zyskowicz on oikeassa siinä, ettei maalittamisesta pidä tehdä epämääräistä yleiskäsitettä, jolla torjutaan normaalikin mediakritiikki – koska silloin voidaan päätyä kaaventamaan sananvapautta toisesta päästä."

(Helsingin Sanomat, aineisto 5)

Ajojahti -diskurssi vastaa erityisesti tutkielman ensimmäiseen ja toiseen tutkimuskysymykseen. Tässä diskurssissa poliitikot, erityisesti perussuomalaiset poliitikot, ja eri mediatoimijat määrittelevät median ja poliitikkojen välistä valtasuhdetta tietynlaiseksi "ajohdiksi" kuvaamalla tilannetta käyttämällä käsitteitä "ajojahti" ja "maalittaminen". Ajojahti -diskurssi korostaa etenkin erimielisyyttä median ja poliitikkojen välisessä suhteessa kesällä 2023.

5.3 Puolueellisuus -diskurssi

Tutkielman diskursseista etenkin puolueellisuus -diskurssi nosti esiin teemoja median muuttuvasta asemasta ja sen oikeudesta ottaa kantaa yhteiskunnallisiin asioihin. Tässä diskurssissa erityisesti poliitikot kritisoivat median roolia kesän 2023 kontekstissa. Muun muassa kesäkuussa 2023 elinkeinoministeriksi nousnut perussuomalaisten kansanedustaja Wille Rydman kommentoi Helsingin Sanomien uutisartikkeliin (ks. Aineisto 2) nostetussa twiitissä, että toimittajan esittämä kritiikki perussuomalaisia kohtaan on puolueellista:

"Kilpailu härskimmän vihervasemmistolaisen agendajournalistin asemasta on Suomessa todella kova, mutta jo ensimmäinen kuukausi Iltalehden toimittajana on nostanut tämän Ida Erämaan ehdottomasti kärkisijoista kisaavien joukkoon."

(Helsingin Sanomat, aineisto 2)

Tätä Rydmanin sitaattia voidaan tulkita myös niin, että hänen näkemyksensä mukaan mediassa useampikin toimija edustaa jotain tiettyä puoluepoliittista suuntausta, jota Rydman nimittää twiitissään "vihervasemmistolaiseksi agendajournalismiksi". Samankaltaista median puolueellisuuteen viittaavaa tulkintaa voidaan tehdä myös perussuomalaisten puolue toimija Matti Putkosen kommenteista, jotka media poimi osaksi uutisartikkelia (ks. Aineisto 13) perussuomalaisten puoluekokouksesta elokuussa 2023:

"Vaalivoittonne suututti median. Tavoitteena on kaataa hallitus tyhjäänpäiväisillä jutuilla."

(Ilta-Sanomat, aineisto 13)

Erityisesti poliitikkojen tekemää tulkintaa median puolueellisuudesta kritisoitiin aineistoon lukeutuvissa mielipidekirjoituksissa ja kolumneissa. Esimerkiksi Grüne-Luoma (ks. Aineisto 3) huomautti, että lausunnoillaan poliitikot pyrkivät sijoittamaan median edustajat tiettyyn puoluepoliittiseen leiriin, vaikka median ensisijaisena tarkoituksena on kesän 2023 uutisoinnissa ollut tuoda esille yhteiskunnallisia epäkohtia, jotka osaltaan ovat myös kriittisiä valtaapitäviä poliitikkoja kohtaan.

”Sen sijaan pyritään värjäämään yhteiskunnan vahtikoiran turkki vihreäksi, punaiseksi, mustaksi tai siniseksi ja näin sijoittamaan toimittaja milloin mihinkin puoluepoliittiseen leiriin.”

(Helsingin Sanomat, aineisto 3)

Kritiikki -diskurssin tavoin myös puolueellisuus -diskurssissa nousi esiin seurauksia tai uhkakuvia, joita etenkin poliitikkojen luomat merkitykset median puolueellisuudesta voivat aiheuttaa. Aineistossa (ks. erityisesti aineisto 7) median määrittelemisen puolueelliseksi nähtiin uhkana erityisesti sananvapaudelle, lehdistönvapaudelle sekä osittain myös kansalaisten luottamukselle tiedotusvälineitä kohtaan.

”Jos median väitetään vääristelevän tietoja omasta puolueesta, miten siihen voisi luottaa missään muussakaan asiassa?”

(Helsingin Sanomat, aineisto 7)

Helsingin Sanomien pääkirjoituksessa (ks. Aineisto 7) nostettiin esiin myös Suomen journalistiliiton Hanne Ahon näkemys merkitysten luomisesta median puolueellisuudelle.

”Ollaan vahvasti sellaisessa kehityksessä, että mediasta tehdään osapuoli. Kun viestinvälittäjä julkaisee jonkin tiedon yleisesti hyväksytyjen journalististen periaatteiden kautta, oletetaan, että se julkaistaan siksi, että halutaan esimerkiksi kaataa hallitus”

(Helsingin Sanomat, aineisto 7)

Puolueellisuus -diskurssissa korostuu erityisesti poliitikkojen vallankäyttö mediakohtaan. Määrittelemällä median puolueelliseksi osapuoleksi etenkin

perussuomalaiset poliitikot pyrkivät kääntämään keskustelun heidän virheistään median toimintaan. Median tyypittelemisen jonkin tietyn poliittisen aatteen edustajaksi voidaan siis nähdä yhtenä vallankäytön keinona. Tämän pyrkimyksen taustalla voidaan tulkita olevan esimerkiksi pyrkimys kansan tunteisiin vetoamiseen kyseenalaistamalla median asemaa ”objektiivisena tiedonvälittäjänä”. Tässä diskurssissa median ja poliitikkojen välinen suhde representoituu ajojahti -diskurssin tavoin erimielisyytenä, mutta tietyllä tavalla myös vastakkainasetteluna, jolla kyseenalaistetaan molempien osapuolien oikeutta toimintaansa.

5.4 Luottamus -diskurssi

Aineistossa median ja poliitikkojen välistä suhdetta määriteltiin keskinäiseen luottamukseen viitaten. Esiin nousi myös teemoja luottamuksen roolista niin mediaan kuin poliittisiin päättäjiin yksittäisinä toimijoina. Näiden teemojen ympärille muodostui luottamus -diskurssi, joka ilmentää luottamuksen roolia median ja poliitikkojen välisessä suhteessa erityisesti kesän 2023 kontekstissa.

Luottamus -diskurssissa korostuvat erityisesti mediatoimijoiden näkemykset luottamuksen roolista. Eri mediatoimijat perustelivat aineistossa median toimintaa kesällä 2023 myös luottamukseen peilaten. Median toimintaa perusteltiin aineistossa myös ”median tehtävänä”, mutta tämän määrittelyn tarkemmin sille osoitetussa median tehtävä -diskurssissa alaluvussa 5.4. Mediaan nostettiin esimerkiksi tulkinta Journalistiliiton puheenjohtaja Ahon (ks. Aineisto 10) kommentista liittyen median luottamukseen poliitikkoja kohtaan:

”... hallituspuolueiden pitäisi katsoa erittäin huolellisesti, ettei niiden joukoissa ole henkilöitä, jotka maalittavat tai osallistuvat maalittamiseen.”

(Ilta-Sanomat, aineisto 10)

Ahon kommentin kaltaista epäluottamuksen osoittamista poliitikkoja kohtaan on tulkittavissa myös muualla aineistossa. Luottamus -diskurssissa korostuu erityisesti luottamuksen rakoileminen median ja poliitikkojen välillä liittyen yksittäisen toimittajan kohtaamaan maalittamiseen kesällä 2023. Epäluottamusta median taholta

ei niinkään siis osoitettu rasismikohun kontekstissa vaan liittyen etenkin perussuomalaisten poliitikkojen suhtautumiseen sanan- ja lehdistön vapauteen. Media toimijoiden kommentoissa korostettiin esimerkiksi toimittajaan kohdistuneen maalittamisen perustelemista.

"Olisi kansalais-yhteiskunnan ja demokratian näkökulmasta parasta, että väitteet pystyttäisiin mahdollisuuksien mukaan yksilöimään ja perustelemaan. Nyt ei näytä siltä."

(Ilta-Sanomat, aineisto 12)

Edellä aineistosta esiin nostetun sitaatin takana on Päätoimittajien yhdistyksen puheenjohtaja Jouni Kemppainen. Lausuntonsa lisäksi aineistossa Kemppainen toteaa, että uskoo median kohtaamien väitteiden johtuvan etenkin perussuomalaisten vaikeasta alkutaipaleesta hallituksessa (ks. Aineisto 12). Erityisesti luottamus - diskurssi korosti yksittäisen toimittajan maalittamista yhtenä tutkielman konteksteista.

Aineistossa viitattiin myös yleisemmin median ja poliitikkojen väliseen suhteeseen sekä siinä esiintyvään luottamukseen. Luottamus -diskurssissa erityisesti poliitikkojen viittaukset luottamuksesta mediaa kohtaan tehtiin yleisemmällä tasolla ja esimerkiksi perussuomalaiset esittivät toiveita mediasuhteen parantumisesta, jonka tulkitsin toiveena luottamuksen parantumisesta. Muun muassa perussuomalaisten Putkonen (ks. Aineisto 13) sekä Kokoomuksen kansanedustaja ja pääministeri Petteri Orpo (ks. Aineisto 15) kommentoivat aineistossa luottamustaan mediaan. Orpon näkemys luottamuksesta mediaan on vahvasti sidoksissa kesän 2023 kontekstiin sekä oikeuteen sananvapaudesta.

"Hän toivoo, että puoluekokouksesta voitaisiin kääntää "uusi lehti" perussuomalaisten ja median suhteessa."

(Ilta-Sanomat, aineisto 13)

"Orpo ei lähde moittimaan mediaa."

- Suomessa on lehdistön vapaus ja sananvapaus. Riippumaton media, joka arvioi poliitikkojen toimintaa välillä kriittisestikin, kuuluu tähän maahan."

(Ilta-Sanomat, aineisto 15)

Luottamus -diskurssissa nousi esiin myös luottamuksen rooli median kuluttajien suuntaan. Luottamuksen heikkenemisen tulkitsin yhdeksi uhkakuvaksi myös esimerkiksi ajojahti -diskurssissa. Kuitenkin myös luottamus -diskurssissa luottamuksen rappeutuminen nähtiin tietynlaisena uhkakuvana. Tässä diskurssissa luottamus rajautui kuitenkin puhtaasti luottamukseen eikä siihen liitetty esimerkiksi konnotaatioita median puolueellisuudesta:

"Hyvönen pitää erityisen riskialttiina, jos kansalaisten luottamus mediaan heikkenee. Tällä voi olla vakavia käytännön seurauksia muun muassa kriisitilanteissa."

(Ilta-Sanomat, aineisto 12; Yle Uutiset, aineisto 20)

Diskursseista erityisesti luottamus -diskurssi korostavat mediatoimijoiden vallankäyttöä suhteessa poliitikkoihin. Median ja poliitikkojen välistä luottamuksen puutetta perustellaan erityisesti poliitikkojen toiminnan, ja etenkin perussuomalaisten poliitikkojen toiminnalla. Luottamus -diskurssissa luottamus näyttäytyy tärkeänä tekijänä median ja poliitikkojen välisessä suhteessa, mutta kesän 2023 kontekstissa sitä ei koeta olevan enenkään perussuomalaisten poliitikkojen ja median välillä.

5.5 Median tehtävä -diskurssi

Median tehtävä -diskurssissa korostuvat näkemykset siitä, millaisia tulkintoja aineistossa tehtiin median tehtävistä suhteessa poliitikkoihin. Tässä diskurssissa erottuvat erityisesti mediatoimijoiden näkemykset ja perustelut kesällä 2023 tehdyille uutisoinnille. Aineistossa nousi esille niin konkreettista argumentointia median toiminnalle kuin myös kritisointia erityisesti sellaisten toimijoiden suuntaan, jotka moittivat median toimintaa kesän 2023 kontekstissa. Argumentointia median toiminnan puolesta tehtiin niin mielipidekirjoituksissa, kolumneissa kuin myös

uutisartikkeleihin sisältyvissä haastatteluissa. Diskurssin kantaviksi teemoiksi tulkitsin lehdistönvapauden sekä journalismin roolin yhteiskunnassa.

”Journalismiin kuuluu haastaa valtaapitäviä.”

”Ei ymmärretä, tai ei haluta ymmärtää, mitä tarkoittavat vapaa lehdistö ja journalismi, joiden perustarkoitus on palvella yleisön tarvetta tietää yhteiskunnan kehityksestä ja eriävistäkin näkökulmista.”

(Helsingin Sanomat, aineisto 3)

Median toimintaa perustellaan median tehtävä -diskurssissa myös paljon peilaten perussuomalaisiin, ja heidän uuteen asemaansa hallituspuolueena. Kuten ajojahti -diskurssissa (ks. alaluku 5.2) kävi ilmi, median toiminta kesän 2023 kontekstissa nähtiin erityisesti perussuomalaisten poliitikkojen ja uusien ministereiden ajolahdiksi. Median tehtävä -diskurssissa tätä näkemystä kritisoitiin etenkin mediatoimijoiden kielenkäytössä. Tässä diskurssissa mediatoimijat pyrkivät avaamaan myös syitä sille, miksi median nähtiin laiminlyöneen tehtäviään riippumattomana tiedonvälittäjänä.

”Vaali julkisuuden varovaisuutta voi selittää median pyrkimys vaalia mielikuvaa omasta tasapuolisuudestaan. Vaalien kannalta keskeistä Yleä saattoi myös lamauttaa perusteltu pelko yhtiön rahoituksen tulevaisuudesta. Vaalien jälkeinen uutisointi taas selittyy sillä, että ministerien taustat kiinnostavat luonnollisesti enemmän kuin rivikansanedustajien. Media on tehnyt työtään.”

(Helsingin Sanomat, aineisto 7)

Median tehtävä -diskurssissa nousee esille mielenkiintoinen näkemys myös siitä, miksi media ei ole pystynyt toteuttamaan tehtäviään sille määritellyllä tavalla. Aineistossa (ks. Aineisto 7) esimerkiksi pohditaan onko Ylen uutisointiin ennen vaaleja vaikuttanut keskustelu julkisrahoitteisen median saamasta rahoituksesta tulevaisuudessa. Vuoden 2023 eduskuntavaalien alla esimerkiksi perussuomalaiset esittivät vaihtoehtobudjetissaan Ylen rahoituksen leikkaamista (Haapala, 2022).

Vaikka median tehtävää kritisoitiin etenkin muissa tutkielman diskursseissa (ks. alaluku 5.1, 5.2. sekä 5.3) löytyi sille aineistossa myös ymmärrystä muiltakin kuin

mediatoimijoilta. Esimerkiksi mediaan nostettiin esille pääministeri Orpon (ks. Aineisto 15) näkemys rasististen kommenttien käsittelemisestä, ja niiden tuonnista julkisuuteen median toimesta.

”Orpo sanoo ymmärtävänsä, että rasistiset viestit tuodaan julkisuuteen käsiteltäväksi. Uudeksi elinkeinoministeriksi valitun Wille Rydmanin (ps) rasististen yksityisviestien julkaiseminen on Orpon mielestä ”juridisesti hankalampi kysymys”.

(Ilta-Sanomat, aineisto 15)

Median tehtävä -diskurssi korostaa erityisesti median vallankäyttöä, ja aineistosta erottuu vahvaa argumentaatiota, joka tukee median näkemystä, kuitenkin pyrkien samalla torjumaan uhkakuvia erityisesti luottamuksen rappeutumisesta kansalaisten suuntaan. Vallankäytön kontekstissa media on kyennut nostamaan diskurssissa esiin myös muiden toimijoiden näkökulmia median toiminnan oikeutuksesta kesällä 2023. Diskurssi myös vahvistaa muissa tutkielman diskursseissa esiintyvää käsitystä siitä, että median ja poliitikkojen välinen suhde keskittyi kesällä 2023 erityisesti median ja perussuomalaisien väliseen vastakkainasetteluun.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimusaineistossa ilmeni viisi eri diskurssia (*kritiikki -diskurssi, ajojahti-diskurssi, puolueellisuus -diskurssi, luottamus- diskurssi ja median tehtävä -diskurssi*), jotka luovat kuvaa median ja poliitikkojen välisestä suhteesta kesän 2023 kontekstissa. Kaikki viisi diskurssia nostavat aineistosta esille erilaisia puheääniä, ideologisia representaatioita sekä eri konteksteja diskurssien taustalla. Jokaisella analyysiosiossa eritellyllä diskurssilla on siis oma roolinsa muodostettaessa kuvaa median ja poliitikkojen välisestä suhteesta kesällä 2023.

Tutkielman analyysiosiossa erittelin jokaista diskurssia rakentavat tekijät tuodakseni ilmi diskurssien luonnetta sekä tutkielman diskurssien välisiä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia. Kuitenkin, kuten analyysiosiossa kävi ilmi käytännössä kaikissa tutkielman diskursseissa on havaittavissa yhtäläisyyksiä toisiinsa. Erityisesti kritiikki -diskurssi sekä ajojahti -diskurssi vaikuttavat vahvasti myös muiden tutkielman diskurssien taustalla. Tämä yhteys diskurssien välillä selittyy erityisesti diskurssien välisellä ideologisella vuorovaikutuksella, joka voi joko vahvistaa tai heikentää niiden vaikutusvaltaa (Fairclough, 1997, 74). Lisäksi yhteistä tutkielman diskursseille on myös niissä esiintyvät puheäänit. Suurimpia eroja diskurssien välillä ovat niihin liittyvät ideologiset representaatiot sekä kontekstit, joita diskursseihin liitetään.

Tutkielman ensimmäisen tutkimuskysymyksen avulla pyrin selvittämään, miten median ja poliitikkojen välinen suhde representoituu aineistossa. Tutkimusaineistolle tekemäni analyysin perusteella median ja poliitikkojen välinen suhde näyttäytyy tutkimusaineistossa jännittyneeltä, johon vaikuttavia tekijöitä ovat konteksti, aineistossa esiintyvät toimijat ja heidän roolinsa. Suhteen jännittyneisyys tulee esille tutkielman eri diskursseissa rakentamalla kuvaa esimerkiksi vastakkainasettelusta (ks. puolueellisuus -diskurssi; median tehtävä diskurssi) sekä tyytymättömyydestä (ks. kritiikki -diskurssi). Tämän representaation rakentumiseen vaikuttavat erityisesti diskursseissa esiintyvät puheäänit, jotka aineistossa ovat jakautuneet mediatoimijoihin sekä poliitikkoihin. Edellä mainitun asetelman vaikutukset representaatioon jännittyneestä suhteesta tulevat ilmi erityisesti ajojahti -diskurssissa.

Aineiston analyysiosiossa tutkielman puheäänit tarkentuivat esimerkiksi poliittisista toimittajista ja poliitikoista vielä täsmällisempiin toimijoihin diskurssien taustalla. Tutkielman toiseen tutkimuskysymykseen vastatessa diskurssien taustalla olevat toimijat ovat erityisen merkittävässä roolissa median ja poliitikkojen välisen valtasuhteen määrittelyssä. Tutkielman aineiston mediatekstien taustalla esiintyi poliittisten toimittajien lisäksi myös media-alan etujärjestöjen edustajia sekä esimerkiksi yliopiston professori. Aineistossa esille nousi myös poliitikkoja, joiden puheääni tuli ilmi erityisesti haastatteluiden muodossa. Puoluetaustaltaan aineistossa esiintyvät poliitikot olivat pääosin perussuomalaisia sekä kokoomuksen edustajia. Yksittäisiä kommentteja oli myös SDP:n kansanedustajalta sekä varapuheenjohtaja Matias Mäkyseltä. Nämä toimijat määrittelevät tutkielman diskursseissa median ja poliitikkojen välistä suhdetta. Tutkimusaineistosta käy ilmi, että poliitikoista erityisesti perussuomalaiset edustajat määrittelevät median ja poliitikkojen välistä suhdetta runsaalla kommentoinnillaan. Tutkielman diskursseista etenkin ajojahti - diskurssi perustuu pääosin näihin kommentteihin.

Tutkielman toinen tutkimuskysymys oli kaksiosainen, jonka ensimmäisen osan avulla pyrin selvittämään, kuinka median ja poliitikkojen välinen valtasuhde määrittyi aineistossa. Edellä vastasin jo tutkimuskysymyksen toiseen osaan siitä, ketkä toimijat määrittelevät tätä valtasuhdetta tutkimusaineistossa. Nämä toimijat vaikuttivat vahvasti myös tutkielman diskurssien muotoutumiseen, mikä heijastui myös niissä tarkasteltavaan median ja poliitikkojen väliseen valtasuhteeseen. Median ja poliitikkojen välinen suhde määrittyikin tutkielman diskurssien ja niiden sisällä tapahtuvaan kielelliseen vallankäyttöön perustuen. Tässä merkittävässä roolissa olivat erityisesti ideologiset representaatiot, joiden avulla eri toimijat pyrkivät määrittelemään median ja poliitikkojen välistä valtasuhdetta tutkimusaineistossa. Ideologisten representaatioiden avulla pyrittiin luomaan esimerkiksi diskurssia tukevia uhkakuvia, joilla toimijat pyrkivät retorisin keinoin vaikuttamaan esimerkiksi lukijoiden tunteisiin. Huomionarvoista on, että ideologisia representaatioita esiintyi tutkimusaineistossa niin median edustajien, kuin myös poliitikkojen kielenkäytössä.

Myös eri journalistiset juttutyypit sekä mediatalot vaikuttivat vallankäyttöön ja sen jakautumiseen tutkielman diskursseissa. Esimerkiksi tutkielman aineistossa korostuivat mediatoimijoiden mielipidekirjoitukset, kolumnit ja kommentit, kun taas poliitikkojen näkemystä median ja poliitikkojen välisestä suhteesta representoitiin ainoastaan haastatteluiden tai sosiaalisesta mediasta nostettujen kommenttien avulla. Huomattavaa oli myös, että mediaa edustavat puheäänit pääsivät esille erityisesti Helsingin Sanomista kerätyissä artikkeleissa. Tätä havaintoa selittää aineiston esittely osiossa (ks. Alaluku 4.1) mainitsemani aineiston epätasainen jakautuminen mediatalojen kesken, ja erityisesti Helsingin Sanomissa esiintyvien mielipidekirjoitusten runsas määrä verrattuna muihin aineiston mediataloihin eli Ilta-Sanomiin sekä Yleen.

Median ja poliitikkojen välisestä suhteesta rakentuvaan representaatioon sekä niiden väliseen valtasuhteeseen vaikuttivat puheäänien lisäksi myös muut diskursseihin liittyvät kontekstit. Esimerkiksi tarkasteltaessa luottamus -diskurssia voidaan havaita, että luottamusta median ja poliitikkojen välillä voidaan tarkastella kesän 2023 kontekstin lisäksi myös yleisemmin perussuomalaisten käsittämän sananvapauden kontekstissa. Eri kontekstien nouseminen esille tutkielman diskursseissa antaa hyvän kuvan myös aineistossa esiintyvän kielenkäytön intertekstuaalisuudesta. Tämä intertekstuaalisuus sitoo tutkielman aineiston kielenkäyttöä aiempaan sosiaaliseen ja poliittiseen kontekstiin vahvistaen esimerkiksi taustaosiossa käsiteltyä kuvaa perussuomalaisten monimutkaisesta mediasuhteesta.

Tutkielman kolmanteen tutkimuskysymykseen vastaamalla pyrin selvittämään, mikä tutkielman diskursseista oli tutkimusaineiston vallitseva diskurssi. Tähän tutkimuskysymykseen vastaamista lähestyin tarkastelmalla analyysiosiossa tekemääni diskurssien erittelyä. Diskurssien vaikuttavuus tulee ilmi etenkin siinä, kuinka ne kuvaavat todellisuutta. Merkittävässä roolissa tässä ovat representaatiot, joilla tätä kuvaa tuodaan ilmi. (Pynnönen, 2013, 17-18; Pietikäinen & Mäntynen, 2019, 78). Tutkielmani vallitseva diskurssi on median tehtävä -diskurssi, joka rakentaa kuvaa mediasta tehtäviensä hoitajana kesällä 2023. Diskurssi korostaakin erityisesti mediatoimijoiden vallankäyttöä suhteessa poliitikkoihin, kuitenkin samalla

laajentaen valtaansa myös kuluttajiin perustellen toimintaansa myös heille. Tällainen kielenkäytöllä vaikuttaminen perustuukin ideologisiin representaatioihin, joilla pyritään luomaan yhteistä maaperää toimittajille sekä yleisölle (Fairclough, 1997, 64). Myös ajojahti -diskurssi luo vahvaa kuvaa median ja poliitikkojen välisestä suhteesta kesän 2023 kontekstissa, mutta verrattuna median tehtävä -diskurssiin siinä esiintyvä vallankäyttö on jakaantunempaa. Tutkielman diskursseista ajojahti -diskurssissa esille noussut maalittaminen suhteessa poliitikkojen käyttämään retoriikkaan ajojahdistista antaa kuitenkin tukea median tehtävä -diskurssille, jonka pyrkimyksenä on luoda laaja-alainen ymmärrys median toiminnasta kesällä 2023. Median tehtävä -diskurssi rakentaa kuvaa erityisesti mediatoimijoiden näkökulmasta sulkemalla ulkopuolelle poliitikkojen tekemät kuvaukset median tehtävistä. Tämä diskurssi onnistuukin aineistossa luomaan kuvaa, joka voidaan tulkita totuutena median ja poliitikkojen välisestä suhteesta kesällä 2023.

Tutkimuskysymyksiin vastaamisen lisäksi tulokset tukevat myös alaluvussa 2.1 esitettyä taustoitusta medioitumisesta. Piirteitä medioitumisesta tulee analyysin perusteella esille esimerkiksi median vallassa nostaa asioita julkiseen keskusteluun, kuten tutkielman vallitseva diskurssi osoittaa. Toisaalta analyysi tuo ilmi myös poliitikkojen taidon hyödyntää mediaa omien etujensa edistämiseen. Esimerkiksi ajojahti -diskurssi korostaa etenkin perussuomalaisten poliitikkojen taitoa kääntää keskustelu heidän omista teoistaan median virheelliseen toimintaan ja luoda näin kuva niin sanotusta "ajojahdistista".

6.1 Pohdinta

Kuten tutkielman johdanto luvussa totesin, tutkielman aihe perustuu vahvasti omiin kiinnostuksenkohteisiini, joka vaikutti myös tutkielman näkökulman valintaan. Kuitenkin kokonaisuudessaan kesä 2023 ja sen tapahtumat ovat mielenkiintoinen tutkimuskohde, jota olisi voinut lähestyä useasta eri näkökulmasta median ja poliitikkojen välisen suhteen lisäksi. Esimerkiksi kesän 2023 tapahtumien tutkiminen nimenomaan rasismien ja sen käsitteen määrittelymisen näkökulmasta voisi olla myös antoisa tutkimuksen kohde yhteiskuntatieteilijälle. Kesän 2023 tapahtumia voitaisiin

hyvinkin tutkia myös siitä näkökulmasta, millaisia diskursseja rasisimin käsitteestä esiintyi mediassa tuon kesän aikana, ja ketkä niihin liittyvä kieltä tuottivat.

Tutkielman aihe korostaa median ja politiikan välisen suhteen tutkimuksen monitieteellistä näkökulmaa, joka tulee esille myös seuraavaksi esittelemissäni jatkotutkimuksen aiheissa. Median ja politiikan välistä suhdetta tutkittaessa on tärkeää ottaa kriittisesti huomioon nimenomaan kaksisuuntainen vuorovaikutussuhde, jolla molemmat osapuolista pyrkivät hyötymään toisistaan. Tähän pyrin kiinnittämään huomiota tässä tutkielmassa taustoittamalla huolellisesti medioitumisen kehitystä niin poliitikkojen, kuin myös median osalta.

Kuten edellä mainitsin, tutkielmaa tehdessä nousi esiin ajatuksia jatkotutkimuksesta liittyen median ja poliitikkojen väliseen suhteeseen. Jatkossa voitaisiin esimerkiksi tutkia poliitikkojen mediasuhteen, kuten perussuomalaisten ja median, muutosta. Aiheen tutkiminen antaisi mielenkiintoisen lähtökohdan myös median muuttuneen roolin tarkastelemiselle, jota esimerkiksi Turun yliopiston Eduskuntatutkimuksen keskuksen johtaja Markku Jokisipilän vuonna 2021 julkaisema kirja *”Perussuomalaiset Halla-ahon ja Purran linjalla”* osittain tarkastelee. Tutkimuksen aihetta voitaisiin laajentaa käsittelemään myös muita puolueita, ja tarkastella sitä, onko puolueiden ja median välisessä vuorovaikutuksessa havaittavissa muutoksia esimerkiksi uutisartikkeleissa, haastateltavissa tai vaikka mielipidekirjoitusten ja kolumnien aiheissa. Tällaista tutkimusta voisi lähestyä ennen kaikkea laadullisen tutkimuksen näkökulmasta. Edellä mainitun esimerkin lisäksi tutkielman taustoitusosiota tehdessä nousi ajatus jatkotutkimuksesta, joka käsittelisi median eri tapoja puhutella eri asemassa olevia päättäjiä. Ajatus lähti liikkeelle politiikan tutkija Johanna Vuorelman kommentaista, jotka esittelin tutkielman alaluvussa 2.1.

7 LÄHTEET

Fairclough, N. (1995). *Media discourse*. Edward Arnold.

Fairclough, N. (2003). *Analysing discourse: Textual analysis for social research*.

Routledge. <https://ebookcentral.proquest.com/lib/jyvaskyla-ebooks/reader.action?docID=199319>

Fairclough, N., Blom, V., & Hazard, K. (1997). *Miten media puhuu*. Vastapaino.

Erämaa, I. (2.7.2023). *Näkökulma: Perussuomalaiset patistamassa toimittajia takaisin*

Kekkosen ruotuun. Iltalehti. <https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/a2008b51-9284-4788-b934-21a723e52632>

Haapala, T. (30.11.2022). *Yle saisi kylmää kyytiä porvari-hallitukselta – kokoomus ja perussuomalaiset esittävät jätti-leikkauksia*. Ilta-Sanomat.

<https://www.is.fi/politiikka/art-2000009236980.html>

Harjumaa, M. (6.7.2023). *Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutettu vaatii viranomaisia tutkimaan toimittajaan kohdistuneen uhkailun*. Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/74-20008814/64-3-163082>

Helsingin Sanomat. (23.8.2023). *Purra hyökkäsi mediaa vastaan, Sdp:n Mäkynen arvostelee: "Ps ei ole uhri"*. Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009779931.html>

Honkonen, M. (15.9.2023). *Mediasta yritettiin kesällä tehdä "osapuoli", joka haluaa vahingoittaa hallitusta. Poliitikot syyttivät rivijournalisteja, kuten Ida Erämaata*.

Journalisti. <https://journalisti.fi/artikkelit/2023/09/kesalla-2023-mediasta-yritettiin-tehda-osapuoli-joka-haluaa-vahingoittaa-hallitusta-poliitikot-syyttivat-rivijournalisteja-kuten-ensimmaista-kesaa-toimittajana-tyoskennellytta-ida-eramaata/>

Hämeen Sanomat. (30.8.2023). *Halla-aho syytti mediaa: "Ääriliikkeet pyrkivät pyörimään perussuomalaisten liepeillä ja sitä kautta julkisuuteen"*. Hämeen Sanomat.

<https://www.hameensanomat.fi/paikalliset/5214942>

- Jääsaari, J., Kivikuru, U., Aslama, M., & Juntunen, L. (2010). Median tuottama kansalaisuus: Tulkintaa raameista ja rakenteista. Teoksessa P. Pietikäinen (Toim.), *Valta Suomessa* (s. 210–228). Gaudeamus.
- Kettunen, S. (2022). *”Olen tanssinut, laulanut, juhlinut, tehnyt laillisia asioita”*: Median valta ja vastuu Sanna Marinin bilekohussa elokuussa 2022. [kandidaatin tutkielma, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto.
<https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/85161>
- Kunelius, R., Noppari, E., & Reunanen, E. (2009). *Media vallan verkoissa*. Tampereen yliopisto, journalismin tutkimusyksikkö: Taju [jakaja].
- Matikainen, J., Ojala, M., Aslama, M., & Jääsaari, J. (2020). *Media ja yleisön luottamuksen ulottuvuudet: Instituutiot, journalismi ja mediasuhde*.
<http://hdl.handle.net/10138/319153>
- Noppari, E., & Niemi, M. K. (2017). Sopuleista someaikaan: Median valta politiikassa. Teoksessa *Poliittinen valta Suomessa* (s. 245–268). Vastapaino.
- Ojala, M., Matikainen, J., & Horowitz, M. (23.9.2020). Luottamuksen perinne kannattelee suomalaista mediaa. *Politiikasta*.
<https://politiikasta.fi/luottamuksen-perinne-kannattelee-suomalaista-mediaa/>
- Pietikäinen, S., Mäntynen, A., & Pietikäinen, S. (2019). Uusi kurssi kohti diskurssia. Vastapaino.
- Petterson, M. (18.8.2023). *Media ei ole osapuoli, vaikka moni poliitikko yrittää uskotella toisin*. Journalisti. <https://journalisti.fi/nakokulmat/2023/08/media-ei-ole-osapuoli-vaikka-moni-poliitikko-yrittaa-uskotella-toisin/>
- Pynnönen, A. (2013). *Diskurssianalyysi: Tapa tutkia, tulkita ja olla kriittinen*. University of Jyväskylä.
- Reunanen, E. & Kunelius, R. (2021). *Medioitunut valta ja politiikan paluu. Kyselytutkimus suomalaispäättäjien suhteesta mediaan 2009 ja 2019*. Tampere: Tampere University Press. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-359-030-4>

- Sillainmäki, L. (21.10.2023). *Saman kriittisen katseen tulisi kohdistua mediassa presidenttiin ja pääministeriin, sanoo politiikan tutkija Johanna Vuorelma*. Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/74-20056333>
- Suomalainen Sanomalehtimiesliitto. (2023). *Poliitikkojen ja median suhde – onko jokin muuttunut vai onko mikään?*. <https://www.sanomalehtimiesliitto.fi/toiminta/poliitikkojen-ja-median-suhde-onko-jokin-muuttunut-vai-onko-mikaan/>
- Suomen Journalistiliitto. (2024). *Etiikka ja sananvapaus*. <https://journalistiliitto.fi/fi/tyoehdot-ja-etiikka/journalistin-ohjeet-ja-sananvapaus/>
- Sydänmaanlakka, R. (2012). *Ajojahtia vai raportointia? : Median valta Helsingin Sanomien teksteissä*. [pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/38085>
- Uutissuomalainen. (3.8.2023). *Uutissuomalainen: Uutisointi perussuomalaisista poikunut runsaasti kanteluita JSN:lle*. Uutissuomalainen. <https://www.uutissuomalainen.fi/uutissuomalainen/6112027>
- Valtioneuvosto. (31.8.2023). *Valtioneuvosto hyväksyi tiedonannon yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämiseksi*. Valtioneuvosto. <https://valtioneuvosto.fi/-/10616/valtioneuvosto-hyvaksyi-tiedonannon-yhdenvertaisuuden-tasa-arvon-ja-syrjimattomyyden-edistamiseksi>
- Valtonen, S. (1998). Hyvä, paha media. Diskurssianalyysi kriittisen mediatutkimuksen menetelmänä. Teoksessa Kantola, A., Moring, I., & Väliverronen, E. (Toim.). *Media-analyysi: Tekstistä tulkintaan* (s. 93–122). Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.
- Väliverronen, J., & Kunelius, R. (2009). Poliitiikan journalismi medioitumisen aikakaudella. Teoksessa Väliverronen, E. (Toim.). *Journalismi murroksessa* (s. 225–247). Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- Väliverronen, J., Pöyhtäri, R., & Villi, M. (2023). Paljon vanhaa, jotain uutta ja jotain lainattua: Suomalaisjournalistien ammattikuva Worlds of Journalism Study -kyselyssä. *JYU Reports*, 17. <https://doi.org/10.17011/jyureports/2023/17>

7.1 Aineisto verkkolinkkeinä

- Aineisto 1: Karasti, K. (3.7.2020). *Päätoimittajien yhdistys vaatii journalistien työrauhan puolustamista*. Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009696046.html>
- Aineisto 2: Aholuoto, V. & Puolakanaho, M. (3.7.2023). *Suomen Journalisti-liitto vaatii hallitus-puolueita kunnioittamaan lehdistön-vapautta*. Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009695664.html>
- Aineisto 3: Grüne-Luoma, Y. (6.7.2023). *Toimittajien maalittaminen on vakava uhka demokratialle*. Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000009702186.html>
- Aineisto 4: Pohjola, J. (7.7.2023). *Sananvapautta pitää puolustaa*. Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000009697596.html>
- Aineisto 5: Saarikoski, S. (12.7.2023). *Sananvapautta puolustetaan sitä käyttämällä*. Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000009709321.html>
- Aineisto 6: Salminen, V. & Nalbantoglu, M. *Purra hyökkäsi mediaa vastaan, Sdp:n Mäkynen arvostelee: "Ps ei ole uhri"*. Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009779931.html>
- Aineisto 7: Helsingin Sanomat. (15.8.2023). *Media ei ole kansan vihollinen*. <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000009782952.html>
- Aineisto 8: Heikkinen, H. L. T. (15.8.2023). *Suomalainen media toimii kuten pitääkin*. Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000009782004.html>
- Aineisto 9: Ylitie, H. (3.7.2023). *Päätoimittajien yhdistys: Toimittajien maalittaminen on hyökkäys sananvapautta kohtaan*. Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000009696143.html>
- Aineisto 10: STT. & Tilvis, E. (4.7.2023). *Kokoomus ja Journalisti-liitto keskustelivat maalittamisesta*. Ilta-Sanomat. <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000009698122.html>

- Aineisto 11: STT. (5.7.2023). *Kokoomuksen Tere Sammal-lahti ei omasta mielestään ole maalittanut Iltalehden toimittajaa*. Iltta-Sanomat. <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009700742.html>
- Aineisto 12: STT. oivonen, H. (19.7.2023). *Media-vaikuttajat vaativat poliitikoilta perusteluja media-kritiikille*. Iltta-Sanomat. <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009779906.html>
- Aineisto 13: Huttunen, J. (12.8.2023). *Purra puhui ajo-jahdistista ja siteerasi herkistyneen Erika Vikmania*. Iltta-Sanomat. <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009779764.html>
- Aineisto 14: Haapala, T. (12.8.2023). *Kommentti: Perussuomalaisten Riikka Purra latasi median niskaan tuhkaa ja tulikiveä – oppositio ja Rkp:kin pääsivät vähemmällä*. Iltta-Sanomat. <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009779911.html>
- Aineisto 15: Hautanen, S. (30.8.2023). *Orpo myrskyn keskellä*. Iltta-Sanomat. <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009817772.html>
- Aineisto 16: Vähäsarja, I. (30.6.2023). *Ministeriero surettaa perussuomalaisten pohjalaisia kansanedustajia: "Suomessa sananvapaus pitää ansaita, se ei ole kaikille sama"*. Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/74-20039249>
- Aineisto 17: Toivonen, H. (4.7.2023). *Perussuomalaisten Mäkelä ymmärtää puolueensa edustajien toimintaa toimittajaa kohtaan – kokoomus aikoo selvittää maalittamisväitettä*. Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/74-20039581>
- Aineisto 18: Kangas, L. (3.7.2023). *Osa perussuomalaisten ja kokoomuksen poliitikoista maalittaa Iltalehden toimittajaa, sanoo Journalistiliitto*. Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/74-20039537>
- Aineisto 19: Siltamäki, T. (5.7.2023). *Tuija Siltamäen kolumni: Jälleen törkeää perussuomalaisten vainoamista*. Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/74-20039793>
- Aineisto 20: STT. (19.7.2023). *Media-vaikuttajat kyseenalaistavat elinkeinoministeri Rydmanin näkemykset väärin väitteiden tahallisuudesta levittämisestä ulkomaille*. Yle Uutiset. <https://yle.fi/a/74-20041657>